

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

2 sentyabr
2025-ci il,
çərşənbə axşamı
№ 155 (6982)
Qiyməti
60 qəpik

İlham Əliyev:
Yaxın gələcəkdə
Zəngəzur dəhlizi
həm Orta Dəhlizin,
həm də Şimal-
Cənub dəhlizinin
növbəti mühüm
segmentinə
çevriləcək, sülhü,
çoxtərəfli tərəfdaşlığı
möhkəmləndirəcək

Azərbaycan regionda Çinin etibarlı tərəfdaşdır

➔ Bax səh. 2

Pekin - Bakı: müasir çağırışlara əsaslanan, inam və etimada söykənən əlaqələr

➔ Bax səh. 3

Azərbaycan - Türkiyə: Bütün istiqamətlərdə uğurlu əməkdaşlıq

Hazırda dostluq, qardaşlıq münasibətləri zirvədə olan Azərbaycan və Türkiyə ikitərəfli formatda sıx əməkdaşlıq etdikləri kimi, beynəlxalq səviyyədə də koordinasiyalı şəkildə fəaliyyət göstərirlər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bugünlərdə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) Çinin Tiencin şəhərində baş tutan Zirvə görüşündə bir araya gəliblər. Liderlərin görüşündə qardaşlıq və strateji müttəfiqliyə əsaslanan ikitərəfli əlaqələrin bütün istiqamətlərdə, o cümlədən enerji, nəqliyyat sahələrində daha da genişlənməsindən məmnunluq ifadə olunub.

Qardaş ölkələr olan Azərbaycanla Türkiyə arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlıq çoxvektorludur və burada enerji sektoru xüsusilə fərqlənir. Məlumdur...

➔ Bax səh. 3

Xitam verildi!

ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının bağlanması dair qərar qəbul olunub

➔ Bax səh. 6

İqtisadi münasibətlərdə yeni mərhələ

➔ Bax səh. 4

Bakı bütün dünyaya nümunə təqdim edir: birlik, bütövlük nümunəsi...

➔ Bax səh. 5

Strateji tərəfdaşlığı müəyyən edən anlaşma

➔ Bax səh. 6

Asiya Bankı Orta Dəhlizə investisiyaları artırır

➔ Bax səh. 6

Azərbaycan - Pakistan əlaqələri yüksək səviyyədə inkışaf edir

Azərbaycan ilə Pakistan arasında münasibətlər birgə tarix, mədəniyyət, din, həmrəylik və qarşılıqlı dəstək üzərində qurulub, uğurla da davam etdirilir. Dövlət münasibətlərinin yüksələn xətlə inkişafına həm qətiyyətli siyasi iradə nümayiş etdirilir, həm də cəmiyyətlərin yüksək konsolidasiyası diqqəti cəlb edir. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın yürütdüyü çoxşaxəli və milli maraqlara söykənən xarici siyasət kursu dostluq və əməkdaşlığı əsas hədəf kimi müəyyənləşdirir. Uğurla yürüdülmən ikitərəfli münasibətlər isə dinamikliyi, yüksək səviyyəsi və dialoq mühitində inkişaf etməsi ilə seçilir - bu mənada da Azərbaycan ilə Pakistan arasında münasibətlərin yaxın dostluq və qardaşlıq münasibətlərinə, strateji əlaqələrə əsaslanması təbii bir prosesdir. Təsəffü deyil ki, iki dövlət...

➔ Bax səh. 4

Növbəti PLAN - Qəzza ABS-ın nəzarətinə verilə bilər...

➔ Bax səh. 7

Parisdə Ukraynanın taleyi həll olunacaq?

➔ Bax səh. 7

Prezident və birinci xanım Çində...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin dəvəti ilə avqustun

30-da bu ölkəyə işgüzar səfərə gəlib.

Avqustun 31-də "Tianjin

Meijiang" Beynəlxalq konqres və sərgi mərkəzində Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin və birinci xanım Pen Liyuanın

adından dövlət və hökumət başçıları və xanımlarının şərafətinə züfəfət verilib, konsert proqramı təqdim olunub.

Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin və birinci xanım Pen Liyuan Azərbaycan Respublikasının Pre-

zidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanı qarşılayıblar.

Azərbaycan regionda Çinin etibarlı tərəfdaşdır

İlham Əliyev: Yaxın gələcəkdə Zəngəzur dəhlizi həm Orta Dəhlizin, həm də Şimal-Cənub dəhlizinin növbəti mühüm segmentinə çevriləcək, sülhü, çoxtərəfli tərəfdaşlığı möhkəmləndirəcək və Azərbaycan sərhədinin şərqində, qərbində, şimalında və cənubunda yerləşən yaxın və uzaq qonşularımıza fayda gətirəcək

Çinin Tiencin şəhərində "ŞƏT plus" formatında görüş keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

-Hörmətli Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin.

Hörmətli nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri, xanımlar və cənablar.

İlk növbədə, ŞƏT Sammitinə dəvətə, səmimi qəbulu və tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Sədr Si Cinpinə səmimi minnətdarlığımı bildirirəm.

Dost Çin dövlətini ŞƏT-də uğurlu sədrliyi münasibətilə təbrik edir, qarşıya qoyulan məsələlərin həyata keçirilməsində uğurlar arzulayıram.

Azərbaycanla Çin arasında səmimi dostluq münasibətləri və hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq bağları mövcuddur. Bu əlaqələrin dərinləşdirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin mühüm istiqamətlərindən biridir.

Son iki ildə əlaqələrimiz keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlib. Ötən il Astanada keçirilmiş ŞƏT Sammiti çərçivəsində biz strateji tərəfdaşlıq qurduq. Bu il mənim Çinə dövlət səfərim zamanı hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin təsis edilməsi barədə Birgə Bəyanat imzalandı. Bu tarixi hadisə Azərbaycan-Çin münasibətlərində yeni bir səhifə açdı.

Azərbaycan beynəlxalq sülhün, təhlükəsizliyin və inkişafın təşviqi məqsədilə Çin tərəfindən irəli sürülmüş Qlobal İnkişaf Təşəbbüsünü, Qlobal Təhlükəsizlik Təşəbbüsünü və Qlobal Sivilizasiya Təşəbbüsünü fəal şəkildə dəstəkləmişdir. Biz, həmçinin Çin

Xalq Respublikasının Sədri tərəfindən irəli sürülmüş Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsünü dövlətlərin suveren bərabərliyi, BMT Nizamnaməsi və beynəlxalq hüquqa hörmət əsasında beynəlxalq münasibətlərin yaxşılaşdırılmasına yönəlməli mühüm və vaxtında atılmış bir addım kimi qəbul edirik.

Azərbaycan ilə Çin arasındakı qarşılıqlı fəaliyyət ikitərəfli gündəliyin bütün spektri üzrə möhkəmlənir. Bu, siyasi, iqtisadi-ticarəti, sərmayə, enerji, nəqliyyat-logistika sahələrini, rəqəmsal iqtisadiyyatın, elm və texnologiyanın, təhsil və mədəniyyətin inkişafını

ehtiva edir. Bu ilin iyul ayından bəri hər iki ölkənin vətəndaşları üçün vizasız rejim tətbiq olunur ki, bu da turizmin inkişafına tökan verir.

Azərbaycan regionda Çinin etibarlı tərəfdaşdır. Biz beynəlxalq və regional sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasına töhfə veririk, genişmiqyaslı iqtisadi, nəqliyyat və enerji layihələri həyata keçiririk.

Azərbaycan Çin Xalq Respublikasının Sədri tərəfindən irəli sürülmüş "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü ilk dəstəkləyən ölkələrdən biridir. Bu istiqamətdə cidi

di praktiki layihələr reallaşdırırıq.

Azərbaycan Avrasiyanın nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən biridir. Biz beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərini fəal şəkildə inkişaf etdiririk, müasir infrastruktur yaradıırıq. Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizləri yeni iqtisadi və nəqliyyat perspektivləri yaradıb.

Azərbaycan Ələt Beynəlxalq Dəniz Limanının buraxılış qabiliyyətini ildə 15 milyon tondan 25 milyon tona çatdırmaq niyyətindədir.

Orta Dəhliz Azərbaycan vasitəsilə Çin və Mərkəzi Asiyaya Av-

ropa ilə birləşdirən etibarlı və təhlükəsiz marşrutdur. 2022-ci ildən bəri Orta Dəhliz üzrə Azərbaycan vasitəsilə yükləşmələrin həcmi təxminən 90 faiz artıb. Yüklərin bu dəhliz üzrə keçid müddəti əhəmiyyətli dərəcədə azalıb.

Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında bağlantının yaradılması üzrə bu yaxınlarda əldə olunmuş razılaşmalar beynəlxalq yükdaşıma üçün tranzit imkanlarının genişlənməsinə xidmət edəcək.

Əminəm ki, yaxın gələcəkdə Zəngəzur dəhlizi həm Orta Dəhli-

zin, həm də Şimal-Cənub dəhlizinin növbəti mühüm segmentinə çevriləcək, sülhü, çoxtərəfli tərəfdaşlığı möhkəmləndirəcək və Azərbaycan sərhədinin şərqində, qərbində, şimalında və cənubunda yerləşən yaxın və uzaq qonşularımıza fayda gətirəcək.

Sonda hörmətli Sədr Si Cinpinə dəvətə görə bir daha təşəkkürümü bildirir, Sammit iştirakçılarına səmərəli iş arzulayıram.

X X X

Qeyd edək ki, "ŞƏT plus" formatında keçirilən görüşə 20-dən ölkənin liderləri və 10 beynəlxalq təşkilat rəhbəri qatılıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bundan əvvəl 2022-ci ildə Səmərqənddə və 2024-cü ildə Astanada ŞƏT-in Zirvə toplantılarının iştirakçısı olub.

Təşkilat 2001-ci ildə Qazaxıstan, Çin, Qırğızıstan, Rusiya, Özbəkistan və Tacikistan tərəfindən Şanxayda təsis olunub. ŞƏT-in tamhüquqlu iştirakçıları 10 ölkə: Rusiya, Belarus, Hindistan, İran, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Çin, Pakistan, Tacikistan və Özbəkistandır. Hazırda Əfqanıstan və Monqolustan təşkilatda müşahidəçi, Azərbaycan, Bəhreyn, Misir, Kamboca, Ermənistan, Qətər, Küveyt, Maldiv, Myanma, Nepal, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Səudiyyə Ərəbistanı, Türkiyə və Şrilanka isə təşkilatın dialoq tərəfdaşı statusuna malikdirlər.

ŞƏT-in məqsədi regionda sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin edilməsi, iqtisadi əməkdaşlığın, enerji tərəfdaşlığının, elmi və mədəni fəaliyyətin inkişafıdır. Təşkilat üzv dövlətlərin başçılarının görüşləri 2002-ci ildən hər il keçirilir.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva "ŞƏT plus" formatında görüşə qatılan dövlət və hökumət başçılarının xanımları ilə birlikdə gəmi gəzintisində iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci xanımı Mehriban Əliyeva və qızı Arzu Əliyeva sentyabrın 1-də Çinin Tiencin şəhərində Çin Xalq Respublikasının birinci xanımı Pen Liyuan və "Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı plus" formatında keçirilən görüşdə iştirak edən dövlət və hökumət başçıların xanımları ilə birlikdə Hayha çayında gəmi gəzintisində iştirak ediblər.

Pekin - Bakı: müasir çağırışlara əsaslanan, inam və etimada söykənən əlaqələr

Hərtərəfli münasibətlərin inkişafı üçün böyük perspektiv mövcuddur

Yeni siyasi-iqtisadi nizamın yaradıcı və istiqamətləndirici komponentləri arasında bərabərtərəfli əməkdaşlıq, beynəlxalq hüquqa hörmət, qlobal təhlükəsizliyin təmininə töhfə, regional maraqların müdafiəsi kimi aparıcı ünsürlər xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Dövlətlər və təşkilatlar üçün strateji əməkdaşlıq düsturu sayılacaq bu tezislər bütövlükdə geosiyasi mənzərəni aydınlığa qovuşdurur: formalaşan yeni reallıqların “siyasi premyerası” qismində qəbul edilən əməkdaşlıqlar qısa zaman kəsiyində qurulmuş iki-tərəfli əlaqələrə çevrilir və özlüyündə yeni nizamın mühüm bir parçası kimi qəbul olunur. Bu münasibətlər isə paralel olaraq həm siyasi, həm də iqtisadi meyarları ən üst səviyyəyə qaldırır. Azərbaycan-Çin münasibətləri də möhz bu kontekstdə tənzimlənir. Yeri gəlmişkən, avqustun 31-də Çinin Tiencin şəhərində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin ilə görüşü olub.

Çinin böyük dostu...

İki ölkə arasında son illərdə siyasi dialoq, iqtisadi tərəfdaşlıq əlaqələri genişlənir - üst-üstə düşən maraqlar, uzlaşan mövqelər yaxın təmaslar və xüsusilə də dövlətlərarası münasibətlərin formalaşmasında və inkişafında liderlərin şəxsi münasibətləri mühüm rol oynayır. İki ölkənin rəsmiləri arasında səfərlər intensivləşib, bütün sahələr üzrə danışıqlar və razılaşmalar dinamik xarakter alıb. Çinin Sədri Si Cinpin ikitərəfli münasibətlərin yüksək dinamika ilə inkişafında Azərbaycan Prezidentinin rolunu həmişə yüksək dəyərləndirib və cənab İlham Əliyevi Çinin böyük dostu adlandırır. Beləliklə, dinamik və işgüzar xarakter daşıyan bu əlaqələr yeni mərhələdə yeni müstəviyə qədəm qoyur. Eyni zamanda, dövlət başçılarının üzvbüz görüşləri, telefon danışıqları, məktub mübadiləsi, beynəlxalq tədbirlərdəki təmaslar əsasında formalaşmış sıx dialoqu, qarşılıqlı hörmət və etimad Azərbaycan-Çin münasibətlərinin müxtəlif sahələrdə dərinləşməsində əvəzsiz rol oynayır.

Avqustun 31-də baş tutan görüşdə Prezident İlham Əliyevi “mənim öziz dostum” deyərək salamlayan Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin dövlətimizin başçısına onun dəvətinə qəbul edərək “ŞƏT plus” formatında Zirvə toplantısında, həmçinin Çinin xarici hərbi müdaxilə və faşizm üzərində qələbəsinin 80 illiyi münasibətilə keçiriləcək təntənəli tədbirlərdə və hərbi paradda iştirakına görə təşəkkürünü bildirib.

Sülh gündəliyi dəstəklənir...

Görüşdə Si Cinpin Azərbaycan ilə Ermənistan arasında davamlı sülhün təmin olunması istiqamətində birbaşa dialoqu əhəmiyyətini qeyd edib. Həmçinin Çin Xalq Respublikasının Sədri ölkəmizin suveren inkişaf modelinin Çin tərəfindən dəstəkləndiyini deyib, Çinin başqa ölkələrin daxili işlərinə qarışmamaq prinsipinə sadiq olduğunu vurğulayıb. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə Ermənistan arasında normallaşma və sülh gündəliyi üzrə danışıqların ikitərəfli əsasında aparıldığını deyib, artıq iki ölkə arasında sülhün bərqərar olduğunu vurğulayıb.

Bəli, sülh gündəliyi, Azərbaycanın bölgədə yaratdığı yeni siyasi-hərbi reallıqlar, təhlükəsizlik arxitekturası mühüm bir coğrafiyada yeni münasibətlər sistemi formalaşdırıb. Paralel olaraq hər iki ölkə biri-birinin ərazi bütövlüyünü tanıyır və dəstəkləyir. Qeyd edək ki, “Tayvan problemi” uzun illərdir ki, davam edir və məsələ ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyi birmənalıdır. Azərbaycan hər zaman “vahid Çin” siyasətini dəstəkləyib. Görüşdə də bu məqam xüsusi vurğulanıb. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Tayvan, Honkonq və Sincan-Uyğur Muxtar Rayonu məsələlərində Çinin mövqeyini dəstəklədiyini və Tayvanda keçirilmiş seçkiləri pisləyən ilk ölkələrdən biri olduğunu qeyd edib.

“Bir kəmə, bir yol” əməkdaşlığın vacib amili kimi...

Müasir Çin - Azərbaycan əlaqələrinin komponentləri hazırkı dövrün siyasi-iqtisadi aktuallığı ilə yanaşı, həm də gələcək perspektivə də özündə cəmləyir. Bu ilin aprelində iki ölkə arasında imzalanan hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyanat bu əməkdaşlığın istiqamətlərini tam şəkildə özündə əks etdirir. Orta Dəhlizin inkişafına xüsusi həssaslıqla yanaşan Çinin Azərbaycana münasibətdə strateji tərəfdaş yanaşması ölkəmizə həm siyasi, həm də iqtisadi üstünlüklər vəd edir. Nəzərə alaq ki, Çinin “Bir kəmə, bir yol” iqtisadi ideyasının real təcəssümlərindən olan Orta Dəhliz və yeni Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) həm də geostrateji səciyyə daşıyır - bu dəhliz Çin və Mərkəzi Asiya məhsullarının ən qısa marşrut vasitəsilə operativ və effektiv olaraq Avropaya daşınmasına imkan yaradır. Mərkəzi Asiyadan Avropaya qədər uzanan geosiyasi məkənda çoxvektorlu qarşılıqlı-fay-

dalı əməkdaşlıq münasibətləri formalaşdırmaqda maraqlı olan Çin Azərbaycana yanaşmasını ortaya qoyaraq bu layihədəki tərəfdaşını dünyaya nümayiş etdirir.

İki prezident arasında keçirilən görüşdə Çin lideri ölkəmizə həm siyasi, həm də iqtisadi üstünlüklər vəd edir. Nəzərə alaq ki, Çinin “Bir kəmə, bir yol” iqtisadi ideyasının real təcəssümlərindən olan Orta Dəhliz və yeni Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) həm də geostrateji səciyyə daşıyır - bu dəhliz Çin və Mərkəzi Asiya məhsullarının ən qısa marşrut vasitəsilə operativ və effektiv olaraq Avropaya daşınmasına imkan yaradır. Mərkəzi Asiyadan Avropaya qədər uzanan geosiyasi məkənda çoxvektorlu qarşılıqlı-fay-

zamanı qəbul edilmiş qərarə əsasən Azərbaycan ŞƏT-də dialoq üzrə tərəfdaş statusu verilib. Prezident İlham Əliyev 17 may 2016-cı il tarixində “Azərbaycan Respublikasına Şəhərar Əməkdaşlıq Təşkilatının dialoq üzrə tərəfdaş statusunun verilməsi haqqında” Memorandumu təsdiqləyib. Ölkəmiz, eyni zamanda, bir neçə il öncə təşkilatdakı statusunu müşahidəçi statusuna qədər yüksəltmək üçün ŞƏT-in Katibliyinə rəsmən müraciət edib. Prezident İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin ilə görüşündə Çin lideri bildirib ki, ölkəsi Azərbaycanın Şəhərar Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə əlaqələrinin genişlənməsini dəstəkləyir.

Yeri gəlmişkən, Çinin Tiencin şəhərində keçirilən sammitin yekun bəyannaməsində “ŞƏT tərəfdaşı” adlı vahid statusun yaradılmasına qərar verilib. Bildirilib ki, “üç dövlət” “müşahidəçi” və “dialoq tərəfdaşı” statuslarını birləşdirərək “ŞƏT tərəfdaşı” statusunu təsis ediblər.

Turizm sahəsi üzrə əməkdaşlıq...

Görüşdə ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də daim bir-birini dəstəklədiyi məmnunluqla qeyd edildi. Vizasız gediş-gəlişə dair sənədin qüvvəyə minməsindən sonra son dövrlərdə turizm sahəsində əlaqələrin inkişaf etdiyi vurğulanıb. Söhbət zamanı Azərbaycanla Çin arasında əməkdaşlığın perspektivlərində dair geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Çin Cənubi Qafqazın ən güclü aktorları, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verən Azərbaycanla bütün istiqamətlər üzrə əməkdaşlığa xüsusi önəm verir. Çinin ölkəmizə qarşı yanaşmasında

sərgilədiyi əməkdaşlıq mövqeyi dövlətimizin regional lider statusu ilə uzlaşır. Azərbaycan dünyaya açıq bir ölkədir - biz bərabər hüquqlu tərəfdaşlığı, investisiya mühitinin inkişafını, cəmiyyətlərarası inteqrasiyanı gücləndirməyi təşviq edirik və bu yöndə addımlar atırıq. Bir müddət öncə Azərbaycan Çin vətəndaşlarını viza almaq tələbindən azad edib - bu ilin iyulundan isə Pekində aprel 23-də imzalanmış “Azərbaycan ilə Çin arasında ümumvətəndaş pasportlarına malik vətəndaşların vizadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında Saziş” qüvvəyə minib.

Pərviz SADAYOĞLU

Azərbaycan - Türkiyə: Bütün istiqamətlərdə uğurlu əməkdaşlıq

Hazırda dostluq, qardaşlıq münasibətləri zirvədə olan Azərbaycan və Türkiyə ikitərəfli formatda sıx əməkdaşlıq etdikləri kimi, beynəlxalq səviyyədə də koordinasiyalı şəkildə fəaliyyət göstərirlər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bugünlərdə Şəhərar Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) Çinin Tiencin şəhərində baş tutan Zirvə görüşündə bir araya gəliblər. Liderlərin görüşündə qardaşlıq və strateji müttəfiqliyə əsaslanan ikitərəfli əlaqələrin bütün istiqamətlərdə, o cümlədən enerji, nəqliyyat sahələrində daha da genişlənməsindən məmnunluq ifadə olunub.

Mühüm regional və global əhəmiyyət daşıyan enerji dialoqu

Qardaş ölkələr olan Azərbaycanla Türkiyə arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlıq çoxvektorludur və burada enerji sektoru xüsusilə fərqlənir. Məlumdur ki, zəngin resurslara malik Azərbaycanın müstəqillik dövründə enerji siyasəti üç mərhələdən keçib. Birinci mərhələdə respublikamız yalnız neft ölkəsi kimi tanınırdı. Sonradan enerji siyasətimizin mavi yanaşma dövrünə start verildi. Hazırda isə respublikamız özünün uğurlu enerji siyasətinin üçüncü mərhələsinə

gəldi. Həmin dairələr layihənin guya səmərəsiz olduğunu əsaslandırmaqda çalışırdılar. Belə olanda Azərbaycan və Türkiyə qardaş ölkələr olaraq məsuliyyəti öz üzərlərinə götürdülər. Qısa müddətdə Türkiyənin ərazisində Cənub Qaz Dəhlizinin çox mühüm segmenti olan Trans - Anadolu (TANAP) boru kəməri çəkildi. Bu xətt Trans - Adriatik (TAP) boru kəməri ilə birləşməklə Azərbaycan qazının Avropaya ötürülməsində müstəsna rol oynayır.

başlayıb. Bu mərhələdə Abşeronun, işğaldan azad edilmiş ərazilərin, Naxçıvanın zəngin “yaşıl enerji” potensialından istifadə olunur. Ələmətdar haldır ki, hər üç mərhələdə enerji siyasətimizin uğurlu həyata keçirilməsində qardaş Türkiyə Azərbaycanın yanında olub. İndiyədək Azərbaycanın moderatorluğu ilə reallaşdırılan Bakı - Tbilisi - Supsa, Bakı - Tbilisi - Ərzurum, Bakı - Tbilisi - Ceyhan, Cənub Qaz Dəhlizi kimi regional və global əhəmiyyət daşıyan neft enerji layihələrinin həyata keçirilməsində Türkiyə böyük fəallıq göstərib. Bir sıra hallarda müəyyən dairələr qeyd olunan layihələrin həyata keçirilməsinə maneçilik törətməyə çalışıblar. Məsələn, zamanında Azərbaycan özünün Xəzərdəki “Şahdəniz” yatağının ehtiyatlarının Avropa məkanına çatdırılmasını hədəfləyən Cənub Qaz Dəhlizi ideyasından çıxış edərək buna ayrı-ayrı ölkələrdən və beynəlxalq təsisatlardan etiraz-

Bugünlərdə Azərbaycanla Türkiyənin enerji əməkdaşlığında yeni bir səhifə açılıb. Söhbət Azərbaycan qazının Türkiyə ərazisindən keçməklə Suriyaya ötürülməsindən gedir. Avqustun 2-də Türkiyənin Kilis şəhərinin Yavuzlu kəndində Azərbaycan qazının Türkiyə ərazisindən Suriyaya nəqlini təmin edəcək Türkiyə-Suriya təbii qaz boru kəmərinin rəsmi açılış mərasimi keçirilib. Layihənin ilk mərhələsində Suriyaya ildə 1,2 milyard kubmetr təbii qazın ixracı planlaşdırılır.

Azərbaycan və Türkiyə arasında “yaşıl enerji” üzrə əməkdaşlığın perspektivləri də kifayət qədər böyükdür. Birgə səylərlə “yaşıl enerji” dəhlizinin yaradılması planlaşdırılır. Qeyd edək ki, cari ilin aprel ayında “Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi, Gürcüstanın İqtisadiyyatı və Davamlı İnkişaf Nazirliyi, Türkiyə Respublikasının Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və Bolqarı-

stan Respublikasının Energetika Nazirliyi arasında yaşıl elektrik enerjisinin ötürülməsi və ticarəti sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu” imzalanıb. Liderlərin görüşündə bütün bu məsələlərin müzakirəsinə geniş diqqət çəkilib. Söhbət zamanı SOCAR ilə Türkiyənin “Botas” şirkəti arasında əməkdaşlığa toxunulub və bu xüsusda Azərbaycan qazının Qotərin maliyyə dəstəyi ilə Türkiyə ərazisindən Suriyaya çatdırılmasının önəmi qeyd edilib. Həmçinin Azərbaycanla Türkiyənin digər ölkələrdə birgə enerji layihələrinin icrasına dair məsələlər müzakirə olunub.

Böyük perspektiv vəd edən nəqliyyat layihələri

Liderlərin ŞƏT çərçivəsində baş tutan görüşündə bir neçə gün əvvəl Qars-İğdır-Dilucu dəmir yolu xəttinin təməlinin qoyulmasının əhəmiyyətini vurğulanıb, Azərbaycanda, o cümlədən Naxçıvan regionunda həyata keçirilən dəmir yolu layihələri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Bütövlükdə, nəqliyyat sektoru da Azərbaycan - Türkiyə əməkdaşlığının prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir. Qardaş ölkə yenə də Azərbaycanın moderatorluğu ilə inşa olunan Bakı - Tbilisi - Qars (BTQ) dəmir yolu xəttinin ərsəyə gəlməsində yüksək fəallıq göstərib. Ötən il Azərbaycan Prezidentinin siyasi iradəsi və uzaggörənliyi sayəsində BTQ-nin illik ötürücülük imkanları 5 milyon tonadək artırıldı. Hazırda BTQ Avrasiya regionunda çox mühüm bağlantı qismində çıxış edir və onunla daşımalar getdikcə artır.

Liderlərin görüşündə diqqət çəkən layihələr Zəngəzur dəhlizinin (Tramp marşrutunun) inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə inşa olunur. Məlum olduğu kimi, bir qədər bundan əvvəl Vaşinqtonda Zəngəzur dəhlizinin (Tramp marşrutunun) yaradılması ilə bağlı prinsiplə razılaşma oldub. Zəngəzur dəhlizi Transxəzər marşrutunun önəmli bir qolu olacaq. Çindən, Mərkəzi Asiya dövlətlərindən gələn yüklər Azərbaycan üzərindən keçməklə Zəngəzur dəhlizi vasitəsilə Türkiyəyə, oradan isə Avropaya ötürüləcək. Yeri gəlmişkən, liderlərin görüşdə Azərbaycanla Ermənistan arasında normallaşma prosesi müzakirə olunub və bu xüsusda Türkiyənin regional məsələlərdə sabitləşdirici rolu yüksək qiymətləndirilib.

Mübariz ABDULLAYEV

Təmaslar davam etdiriləcək

Prezident İlham Əliyev Ermənistanın Baş naziri ilə görüşüb

Şəhərar Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) Sammiti çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Ermənistan Respublikasının Baş naziri Nikol Paşinyan ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, liderlər Azərbaycan-Ermənistan şəhərar gündəliyini müzakirə edərək, konstruktiv dialoqu, qarşılıqlı etimadın və regional sabitliyin əhəmiyyətini vurğulayıblar. Hər iki lider sülhün və normallaşma prosesinin irəlilədirilməsinə dair beynəlxalq dəstəyi bir daha təsdiqləyən son Vaşinqton Sammiti zamanı əldə edilən müsbət dinamikanı qeyd ediblər.

Tərəflər təmasları davam etdirmək barədə razılığa gəliblər.

Azərbaycan-Pakistan əlaqələri yüksək səviyyədə inkişaf edir

Dost və qardaş ölkələr arasında dinamik əlaqələr güclənir

Azərbaycan ilə Pakistan arasında münasibətlər birgə tarix, mədəniyyət, din, həmrəylik və qarşılıqlı dəstək üzərində qurulub, uğurla da davam etdirilir. Dövlət münasibətlərinin yüksələn xətlə inkişafına həm qətiyyətli siyasi iradə nümayiş etdirilir, həm də cəmiyyətlərin yüksək konsolidasiyası diqqəti cəlb edir. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın yürütdüyü çoxşaxəli və milli maraqlara söykənən xarici siyasət kursu dostluq və əməkdaşlığı əsas hədəf kimi müəyyənləşdirir. Uğurla yürüdümlü ikitərəfli münasibətlər isə dinamikliyi, yüksək səviyyəsi və dialoq mühitində inkişaf etməsi ilə seçilir - bu mənada da Azərbaycan ilə Pakistan arasındakı münasibətlərin yaxın dostluq və qardaşlıq münasibətlərinə, strateji əlaqələrə əsaslanması təbii. Təsədüfi deyil ki, iki dövlət arasında bir sıra istiqamətlər üzrə mühüm dialoq və əməkdaşlıq qurulub. Dövlət müstəqilliyimizi tanıyan ilk dövlətlərdən biri olan Pakistan İslam Respublikası ən yaxın müttəfiqlərimizdən, Azərbaycana dost, qardaş ölkələrdən sayılır. İkitərəfli siyasi münasibətlərdə yüksək dialoq hökm sürür, hər iki dövlət beynəlxalq səviyyədə qarşılıqlı olaraq bir-birini dəstəkləyir. İqtisadi sferada intensiv şəkildə addımlar atılır, əlaqələrin daha da möhkəmlənməsi, yüksək investisiya mühitindən səmərəli istifadə üçün işlər görülür.

Bakının dəstəyi...

Sentyabrın 1-də Çin Tiençin şəhərində Prezident İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif ilə görüşü olub. Məhəmməd Şahbaz Şərif bu ilin aprel-may aylarında Hindistanın Pakistana qarşı hərbi təcavüzü zamanı Azərbaycanın göstərdiyi siyasi dəstəyə və həmrəyliyə görə Pakistan xalqı və hökuməti adından dövlətimizin başçısına bir daha təşəkkürünü bildirib. Azərbaycan-Pakistan əlaqələrinin qardaşlığa əsaslandığını deyən dövlətimizin başçısı Pakistanın Hindistan üzərində qələbəsi münasibətlə təbriklərini çatdırıb. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin Pakistana göstərdiyi dəstəyə cavab olaraq Hindistanın beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanı qısa almağa çalışdığını deyib. Bunun ölkəmiz üçün heç bir əhəmiyyət daşımadığını vurğulayan dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Azərbaycan üçün qardaşlıq münasibətləri hər şeydən üstündür.

Xatırladıq ki, bu ilin aprel-may ayında Cəmmu və Kəşmir bölgəsində yerləşən Pahalqam şəhərində baş

vermiş hadisənin ardından gərginləşən münasibətlər hərbi toqquşmaya yol açmışdı və Hindistan Kəşmir bölgəsinə raket zərbələri endirmişdi. Kəşmir bölgəsində yerləşən Kotli, Bahavalpur və Muzəffərabad şəhərləri raket atəşinə tutulmuşdu - hücum zamanı doqquz obyektin vurulduğu bildirilmişdi. Bundan başqa, Hindistan qeyri-humanist addım ataraq Pakistanın içməli suya çıxışını məhdudlaşdırmışdı. Pakistanın bu addımlara layiqli cavabı nəticəsində Hindistan geri çəkildi və atəşkəs üçün müəciət etdi. Beləliklə, bu qismüddətli qarşıdurma Pakistanın mütləq qələbəsi ilə nəticələnməmişdi.

Azərbaycanla dost, qardaş ölkə olan Pakistanın hücumu məruz qalması ölkəmizdə də narahatlıq yaratmışdı. Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin bununla bağlı bəyanatında Pakistana qarşı bir neçə mülki şəxsin ölümü və yaralanması ilə nəticələnən hərbi hücumlar pislənmiş, Pakistan xalqı ilə həmrəy olduğumuz vurğulanmışdı. Pakistanın Azərbaycanı cəmmu səfiri Qasim Mohiuddin isə "X" sosial media hesabında Azərbaycana təşəkkür etmiş Pakistan Azərbaycanın davamlı dəstəyini yüksək qiymətləndirmişdi.

Görüşdə Məhəmməd Şahbaz Şərif Azərbaycana səfərlərini məmnunluqla xatırlayıb, həmçinin Laçında Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan arasında üçtərəfli formatda keçirilmiş görüşün əhəmiyyətini

Tiençin şəhərində baş tutan görüşdə Pakistanın Baş naziri Prezident İlham Əliyevə Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşması və sülh gündəliyi ilə əlaqədar əldə olunmuş nəticələr münasibətlə təbriklərini çatdırıb, bunun tarixi əhəmiyyət daşdığını

qeyd edib. Dövlətimizin başçısı öz növbəsində üçtərəfli əsasda - Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan formatında müzakirə olunan məsələlərin həyata keçirilməsi istiqamətində addımların atıldığını vurğulayıb.

qeyd edib. Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə təşəkkürünü bildirib, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyi ilə əlaqədar əldə edilmiş uğurların regionda davamlı sülhün təmin olunması baxımından önəminə toxunub. Prezident İlham Əliyev, həmçinin

Laçında üç qardaş...

Qeyd edək ki, bu il mayın 28-də Laçında Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin, o cümlədən Pakistanın Baş nazirinin iştirakı ilə görüş keçirilmişdi. Görüşdə əməkdaşlığın inkişafı, müdafiə təhlükəsizliyi sahəsində birgə tərəfdaşlıq, bir çox

sahələr üzrə əlaqələrin intensivləşdirilməsi müzakirə olunmuşdu. Vurğulanmışdı ki, Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan - üç qardaş ölkə əməkdaşlığı iləndə, gündəgünə gücləndirilir.

Sülh üçün...

Vaşinqtona səfərinin Azərbaycan-ABŞ əlaqələrinin inkişafı baxımından da mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu deyib və bütün bu proseslərdə ABŞ Prezidenti Donald Trampın rolunu xüsusi vurğulayıb.

Həqiqətən də bölgədə sülhün təşəkkül tapmasında ABŞ-in yeni Prezidenti Donald Trampın xidməti danılmazdır - məhz onun ABŞ-da yenidən hakimiyyətə qayıdışı Vaşinqtonun son bir neçə ildə yürütdüyü qeyri-adekvat siyasətinə son qoydu. Eyni zamanda, iki dövlət və iki dövlət başçısı arasında olduqca səmimi münasibətlərin mövcud olması dövlətlərarası münasibətlərdə yeni mərhələ qazandırdı. Öz növbəsində ABŞ Prezidentinin də

Azərbaycan ilə əlaqələrə böyük önəm verdiyi danılmaz faktıdır. Dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafına yönəlmiş qarşılıqlı siyasi iradə ABŞ-dan verilən yüksək səviyyəli mesajlarda da öz əksini tapır. ABŞ Prezidentinin Azərbaycanla birgə əməkdaşlığı həm təhlükəsizlik, həm də iqtisadi sahələrdə yüksək qiymətləndirməsi, iki ölkə arasında münasibətlərin strateji xarakter daşdığını ortaya qoyur. Eyni zamanda, Cənubi Qafqazda sülhün təmin olunmasına verilən önəm regional sabitlik və inkişaf üçün mühüm amil kimi çıxış edir.

P.İSMAYILOV

Ölkələrimiz arasında turizm və insanlararası təmasların artırılması baxımından böyük potensial var

Sentyabrın 1-də Çin Tiençin şəhərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Maldiv Respublikasının Prezidenti Məhəmməd Muizzu ilə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Maldiv Prezidenti COP29 çərçivəsində Azərbaycana səfərini

və dövlətimizin başçısı ilə görüşü zamanı aparılmış müzakirələr müəmnunluqla xatırladı, COP29 konfransının yüksək səviyyədə təşkil olduğunu qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev də öz növbəsində Məhəmməd Muizzu ilə Bakıda keçirdiyi gö-

rüşə toxundu, aparılmış müzakirələr zamanı qarşıya qoyulmuş tapşırıqlara uyğun olaraq Azərbaycan nümayəndə heyətinin Maldivə səfər etdiyini, orada siyasi məsləhətləşmələrin aparıldığını və iqtisadi-ticari, investisiya sahələrində əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə

olunduğunu vurğuladı. Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında turizm və insanlararası təmasların artırılması baxımından böyük potensialın olduğunu bildirdi. Azərbaycandan Maldivə birbaşa uçuşların turizmin inkişafında roluna toxunuldu, viza prosedurunun sadələşdiril-

məsi, qarşılıqlı investisiyalar sahələrində əməkdaşlıq, həmçinin ölkələrimiz arasında hüquq-müqavilə bazasının genişləndirilməsi məsələləri müza-

kirə olundu. Məhəmməd Muizzu dövlətimizin başçısını Maldivə rəsmi səfərə dəvət etdi. Dəvət məmnunluqla qəbul olundu.

İqtisadi münasibətlərdə yeni mərhələ

Prezident İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasına səfəri və keçirdiyi görüşlər Azərbaycan-Çin iqtisadi əlaqələrinin inkişafında yeni uğurlu dövrün

başlandığını və imkanların daha da irəliləyərli aparılmasında hər iki dövlətin sarsılmaz iradəsinə əks etdirir. Azərbaycanın dövlət başçısının Çin Xalq Respublika-

sının Sədri Si Cinpinlə görüşündə vurğulandığı kimi, ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi dayanmadan artır, energetika, o cümlədən bərpaolunan enerji,

rəqəmsallaşma sahələrində əməkdaşlığın genişlənməsi iqtisadi-investisiya fəallığını daha da möhkəmləndirir. "Bir kəmə, bir yol" layihəsi çərçivə-

Azərbaycan və Çin çoxtərəfli əməkdaşlığın yeni sağlam təməllərini yaradır

sində Azərbaycan-Çin əməkdaşlığı isə böyük bir coğrafiya-

da nəqliyyat axıcılığının müasir platformasını formalaşdırır.

Orta Dəhlizdə rekord daşınmalar

Azərbaycan ərazisindən Çin mallarının daşınmasında mühüm rol oynayan Trans-Xəzər marşrutu (Orta Dəhliz) logistika səmərəliliyinin və cəlbədidirliyi kimi qiymətləndirilə bilər. "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü dəstəkləyən Azərbaycan fəal təşəbbüskarlıq göstər-məklə bölgədə nəqliyyat-logistika arxitekturası formalaşdırır və bu global layihənin reallaşmasında Çindən sonra daha çox investisiyalar qoyan ikin-

ci səhmdar kimi tanınır. Məhz bu səylərin nəticəsində Asiya və Xəzər-yani ölkələri vahid logistika xəbə sayılan Orta Dəhlizdə birləşdirən respublikamız nəhəng bir coğrafiyada daşınmaların həcmi artmasına səbəb olmaqdadır. Bunun nümunəsi kimi təkə Azərbaycan ilə Çin arasında tranzit daşınmaların həcmi 2024-cü ildə 378 min ton olub ki, bu da 2023-cü ilə müqayisədə 86 faiz artım deməkdir. 2024-cü il ərzində Çindən

Azərbaycana ixrac və tranzit rejimində Orta Dəhlizlə 287 marşrut qatırı yola salınıb. Digər ölkələrin bu nəqliyyat ailəsinə qoşulması isə daşınmaların qat-qat böyüməsi üçün yeni perspektivlər açır.

Nəqliyyat dəhlizlərinin genişləndirilməsi və elektron xidmətlərdən daha çox istifadə edilməsi ilə bağlı işlər sürətlənib. Qərb-Sərq nəqliyyat dəhlizi ilə yanaşı, Şimal-Cənub xəttinin də ötürmə imkanları artırılır. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin ötürmə potensialı isə 1 milyon tondan 5 milyon tona çatdırılır.

İqtisadi-ticari dövriyyələr artır

Cənab Si Cinpin Azərbaycan və Çin arasında iqtisadi təmasların da artırılmasının vacibliyinə toxunub və son dövrlərdə qarşılıqlı olaraq atılan addımları yüksək qiymətləndirib. Qeyd edək ki ölkələr arasında iqtisadi-ticarət dövriyyəsi son illərdə ən yüksək səviyyəyə çatıb. 2024-cü ildə ömtəə dövriyyəsinin həcmi əvvəlki ilə müqayisədə 20,7 faiz artaraq 3,744 milyard dollar təşkil edib. Çin Azərbaycanın 4-cü ən böyük ticarət tərəfdaşına çevrilib, onun xarici ticarət dövriyyəyimizdə payı 7,9 faiz olub, həmçinin idxal üzrə də lider mövqeyinə çıxıb və bu göstərici 17,69 faizə çatıb. Bu ticari balans dinamikası 2025-ci ilin birinci yarısında bir qədər də böyüyüb və 2

milyard dolları ötürüb. İki ölkə arasında vizasız gediş-gəlişə dair sonadın qüvvəyə minməsindən sonra turizm sahəsində əlaqələrin inkişafında yeni dövr başlayıb, cari ilin ötən 7 ayı ərazində Çindən Azərbaycan gələn və ölkəmizdən Çinə səfər edən turistlərin sayında artım qeydə alınıb.

Çin şirkətlərindən "yaşıl enerji"yə böyük sərmayələr

Prezident İlham Əliyevin Çin səfəri çərçivəsində iqtisadi sektorun təmsilçiləri, o cümlədən nəhəng korporasiyaların rəhbərləri ilə keçirdiyi görüşlər münasibətlərdə yeni perspektiv imkanların dəyərləndirilməsi və real layihələrə başlanılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət başçısının Tiençin şəhərində "China Energy Engineering Corporation Limited" ("Energy China") şirkətinin prezidenti və sədri vəzifəsini icra edən Ni Cen ilə görüşündə enerji əməkdaşlığı sahəsində mövcud vəziyyət və gələcək imkan-

lar barədə faydalı müzakirələr aparılıb. Görüşdə ölkəmizlə, həmçinin SOCAR ilə bu şirkət arasında alternativ və bərpaolunan enerji layihələrini əhatə edən səmərəli əməkdaşlıq yüksək qiymətləndirilib. Qeyd edək ki, "Energy China" "yaşıl enerji" sahəsində, o cümlədən Azərbaycanda Günəş elektrik stansiyalarının, dənziklə külək enerjisi stansiyalarının tikintisi sahəsində fəal rol oynayır və adiqəkilən şirkət qarşdakı mərhələdə bərpaolunan enerji sektorunda iri investorlardan biri kimi imkanlarını daha da böyütmək niyyətindədir.

Azərbaycan Prezidentinin "Sichuan Sunsync Photovoltaic Technology Co" şirkətinin təsisçisi və sədri Sie İ ilə görüşü də gələcək əməkdaşlığın möhkəmlənməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu şirkətin Ələt Azad İqtisadi Zonasında yaxın gələcəkdə Günəş panel-lərinin istehsalı ilə bağlı ən müasir texnoloji standartlara cavab verəcək müəssisənin yaradılmasında iştirakı nəzərdə tutulur ki, nəticədə Azərbaycan-Çin birgə istehsal zəncirinin qurulması təmin olunaçaq.

Rəqəmsal iqtisadiyyat quruculuğunda Çinin töhfəsi

Azərbaycandakı əlverişli investisiya mühiti Çinin "CETC" ("China Electronics Technology Group Corporation") korporasiyasının da marağındadır. Korporasiyanın baş direktoru Cu Pen Azərbaycanda rəqəmsal texnologiyalar sahəsində idarəetmə qabiliyyətlərinin müasirləşdirilməsi, rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı, milli şəbəkə təhlükəsizliyinin təmin olunması, kibertəhlükəsizlik və data təbirləri sahələrində əməkdaşlığa böyük önəm verdiyini bəyan edərək süni texnologiyalar sektorunda aparıcı investorlardan birinə çevrilmək niyyətini bildirib.

Çinin "CCCC" ("China Commu-

nications Construction Company") şirkəti də nəqliyyat-logistika sahəsində müasir infrastrukturların yaradılmasında aparıcı investorlardandır. Prezident İlham Əliyevin "CCCC" sədri Son Haylian ilə görüşü zamanı bu mövzuya toxunulub və Orta Dəhlizin inkişafı və Bakı Beynəlxalq Dəniz Limanının ikinci mərhələsində sözügedən şirkətin iştirakına dair fikir mübadiləsi aparılıb. Birgə əməkdaşlıq dünyanın mühüm nəqliyyat qovşağına çevrilmiş Azərbaycanın nəqliyyat və tranzit potensialının daha da artırılmasına öz töhfəsini verəcək.

Prezident İlham Əliyevin və Asi-

ya İnfrastruktur İnvestisiya Bankının (AİİB) prezidenti Cin Liqunun iştirakı ilə baş tutan Azərbaycan-AİİB strateji əməkdaşlıq bəyannaməsinin mübadiləsi isə Çinin nəhəng maliyyə institutunun ölkəmizdə yeni sərmayə quruculuğunda təmsil olunmaqla, çoxşaxəli layihələrin icrasında donorluğunu təmin edəcək.

Beləliklə, Azərbaycan və Çin arasında ikitərəfli iqtisadi münasibətlər daha da inkişaf etməklə, yeni imkanlara yol açır, rifah və əməkdaşlıq möhkəmlənməsində əsaslı rol oynayır.

E.CƏFƏRLİ

İlham Əliyev: Biz hamımız etnikliyimizlə, dilimizlə və dövlətimizlə birləşmişik

Dünya son onilliklərdə böyük katalizmlər, siyasi toqquşmalar və

beynəlxalq konfrantasiyalar dövrünü yaşayır. Bu gərginliklər yal-

nız siyasi və iqtisadi müstəvidə deyil, həm də dini və məzhəbi zə-

Bakı bütün dünyaya nümunə təqdim edir: birlik, bütövlük nümunəsi...

mində özünü qabarıq şəkildə göstərir. Müxtəlif regionlarda baş verən qarşıdurmaların dorinliyinə nəzər saldıqda, çox vaxt onların dini və məzhəbi elementlərlə zənginləşdirildiyini, siyasi mara-

ların isə bu amildən istifadə edərək daha da kəskinləşdirildiyini görmək mümkündür. Yaxın Şərqdən Afrika ölkələrinə qədər uzanan geniş coğrafiyada baş verən proseslərdə din və məzhəb

amili əsas manipulyasiya vasitəsinə çevrilib. Bu isə həm İslam dünyasında parçalanma, həm də global miqyasda İslama qarşı neqativ rəyin formalaşmasına zəmin yaradır. Məhz belə bir dövrdə Azərbaycan nümunəsi xüsusi aktuallıq kəsb edir. Çünki ölkəmizdə əsrlər boyu formalaşmış dini tolerantlıq, qarşılıqlı hörmət və anlayış mühiti həm daxili sabitlik üçün mühüm baza olub, həm də dünyaya təqdim edilən unikal modelə çevrilib. Azərbaycanın dövlət siyasətində bu prinsip yalnız bəyanat səviyyəsində deyil, real həyat tərz, ictimai-siyasi münasibətlər və institusional yanaşmalar üzərində qurulub. Azərbaycan xalqı nəinki fərqli məzhəb, hətta fərqli dini inanclarla malik xalqların birgə sabit və rifah içində, tolerant münasibətlər sistemində yaşadığı bir ölkədir.

Azərbaycanda bütün məzhəblərdən olan müsəlmanlar bir ailə kimi yaşayırlar...

Etiraf edilməlidir ki, İslam dünyasında bu gün ən böyük problemlərdən biri məhz məzhəb ayrı-seçkiliyinin siyasi müstəviyə keçirilməsi, hətta bəzi hallarda dövlətlərarası münasibətlərin bu prizmadan dəyərləndirilməsidir. Təəssüf ki, bir sıra ölkələrdə məzhəb ayrı-seçkiliyi süni şəkildə qızışdırılır - bu isə öz növbəsində həm daxili sabitliyi pozur, həm də beynəlxalq səviyyədə ziddiyyətləri kəskinləşdirir.

Azərbaycanda isə, sözlün əsl mənasında, belə bir problem yoxdur - ölkəmizdə bütün dini icmaların mövcudluğu fonunda unikal birgəyaşayış təcrübəsi formalaşmışdır. Burada heç vaxt məzhəbəçilik siyasi fikir ayrılığına çevrilməyib. Dövlət siyasəti də məhz bu prinsipə tənzimləyici formada çərçivəni müəyyənləşdirir - Azərbaycanca məzhəbəçilik təbliğatına yer yoxdur, dini ayinlərin sərbəst icrası təmin olunur, məzhəb fərqlərinin milli birlir-yə təsir etməsinə yol verilmir. Pre-

zident İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanının “Əl-Ərəbiyyə” telekanalına müsahibəsində bildirib ki, Azərbaycan cəmiyyətində bütün məzhəblərdən olan müsəlmanlar bir ailə kimi yaşayırlar. İslamın müxtəlif qolları arasında heç bir ayrı-seçkilik olmayıb.

Bəli, Azərbaycan xalqı heç bir vaxt məzhəb ayrı-seçkiliyini fərqlilik kimi görməyib - tam əksinə, məsələyə “fərqliliyimiz zənginliyimizdir” prinsipi ilə yanaşıb. Çünki dövlətə münasibətdə ilkin şərt kimi dövlətin mənafeyi, vətəndaşlıq kimliyimizdir. Bunun ən bariz sübutu 44 günlük Vətən müharibəsi sayılır - dinindən, məzhəbindən və milli kimliyindən asılı olmayaraq bütün Azərbaycan vətəndaşları bir nəfər kimi öz Vətəni qorumaq üçün səfərbər oldular. Bu, bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan xalqı həqiqi təbliğatına yer yoxdur, dini ayinlərin sərbəst icrası təmin olunur, məzhəb fərqlərinin milli birlir-yə təsir etməsinə yol verilmir. Pre-

cisi, vətəndaşlıqdır. Yaxud ola bilər ki, vətəndaşlıq birinci, etnik kimliklə yanaşıdır. Azərbaycanlıların mütləq əksəriyyəti üçün məzhəb məsələsinin ümumiyyətlə yeri yoxdur, heç 100-cü yerdə də deyil. Azərbaycanlılar etnik qrup kimi İslamın müxtəlif qollarından olan nümayəndələrdən ibarətdir. Lakin biz hamımız etnikliyimizlə, dilimizlə və dövlətimizlə birləşmişik. Təkcə müsəlmanlar deyil, Azərbaycanda digər dinlərin nümayəndələri də özlərini eyni cür hiss edirlər”.

rib ki, mənim müsəlman dövlətlərinin aparıcı dini rəhbərləri ilə keçirdiyim çoxsaylı görüşlər onu göstərir ki, İslam dünyasında istər siyasi olsun, istər dini sahədə bizim rolumuz yüksək qiymətləndirilir: “Biz göstəririk ki, bu mümkündür və biz uğur hekayəsini nümayiş etdiririk. Biz göstəririk ki, burada sülh, sabitlik və rahatlıq mövcuddur. İnsanların məzhəb bəzi ehtiyacı var. İnsanların sülh içində, xoşbəxt yaşamağa, öz övladlarını böyütməyə və işləməyə, bacalarına bomba düşsək, yaxud kimə yaşadıq yeri bomba qoyacaq deyər qorxulmanın olmamasına ehtiyacları var”.

Azərbaycan təkcə tolerantlıq mühitinin qorunmasında deyil, həm də İslam dininin möhkəmlənməsi və İslam ölkələri arasında əməkdaşlığın güclənməsi istiqamətində mühüm işlər görür. Bu kontekstdə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) çərçivəsində fəaliyyət xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Paralel olaraq Azərbaycan İslam həmrəyliyi siyasətini həm də Ərəb Liqası ölkələri ilə münasibətlərdə də fəal şəkildə həyata keçirir. Azərbaycan həm də sivilizasiyalararası, mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına mühüm töhfələr verir. Bu istiqamətdə Bakıda təşkil olunan çoxsaylı forumlar, konfranslar Azərbaycanın global kontekstdə bu kimi dəyərlərin inkişafına hörmətini ortaya qoyur. Mə-

dəlir, hər iki məzhəb dövlətin dəstəyi ilə dini ayinlərini sərbəst şəkildə icra edir. Paralel olaraq Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi həm şio, həm də sünni ruhənlərin vahid idarəçilik strukturu daxilində fəaliyyət göstərməsini təmin edir. Bu, postsovet məkanında unikal nümunədir. Məscidlərin bərpası və tikintisi zamanı məzhəb bölgüsü aparılmır. Təkcə son illərdə dövlətin dəstəyi ilə onlarla məscid bərpa olunub və yenidən inşa edilib. Dini təhsil sahəsində də vahid yanaşma tətbiq olunur. İlahiyyat İnstitutu və digər dini təhsil müəssisələrində məzhəb bölgüsü olmadan İslam elmləri tədris edilir. Bu yanaşma nəticəsində Azərbaycanda məzhəb ayrı-seçkiliyi problemi yaranmasına imkan verilmir. Dövlətin siyasəti bir məqam üzərində qurulub: məzhəb fərqliliyi İslama ən böyük zərərdir. Məhz bu səbəbdən, Azərbaycan İslamın vahidliyini qorumağı yalnız dini deyil, həm də milli təhlükəsizlik məsələsi kimi görür. Ən əsası, məzhəb birlirliyi xarici müdaxilələrin qarşısını almaq üçün unikal şansı yaradır. Çünki global miqyasda bir çox regionlarda xarici qüvvələr məzhəb ziddiyyətlərindən istifadə edərək daxili sabitliyi pozur. Azər-

Biz bir olmalıyıq...

baycanda isə şio və sünni icmalarının birgə ibadət ənənəsi, vahid dini idarəçilik sistemi və dövlətin bir-mənalı mövqeyi belə cəhdlərin uğursuzluğa düçar olmasına səbəb olur. Dövlət başçısı öz müsahibəsində bildirib ki, müstəqillik dövründə bu sahədə gördüyümüz işlər həmin müsbət tendensiyaları gücləndirməkdən ibarət olub: “Azərbaycan şio və sünni müsəlmanların eyni vaxtda, eyni məsciddə ibadət etdikləri az sayda ölkələrdən biridir. Biz fərqli qoyuruq. Biz düşünürük ki, müsəlman dünyası üçün ən böyük təhlükə məzhəblərə ayrılmaqdır. Müsəlman dünyasına ən böyük ziyanı məzhəb ayrılığı təbliğ edən insanlar vururlar. Biz bir olmalıyıq. Biz müsəlmanıq və bizim üçün bir nömrəli məsələ budur. İstənilən xarici müdaxilədən tamamilə azadlıq. Çünki biz təkcə dəyərlərimizi təbliğ etmirdik, biz, həmçinin ideoloji cəhətdən özümüzlü istənilən növ müdaxilədən, müsəlmanlar arasında nifrət toxumu səpmək cəhdlərindən qorunmalı idik. Bu, müsəlman dünyasında yüksək qiymətləndirilir”.

Biz uğur hekayəsini nümayiş etdiririk...

Azərbaycan global dünyada da İslam həmrəyliyinə güclənməsinə mühüm töhfələr verir. Hər zaman sülhün, etimadın, əməkdaşlığın bərqərar olması istiqamətində iş aparan Azərbaycan İslam dünyasında da mənəvi birlirliyi təmin etmək üçün səmərəli fəaliyyəti ilə yadda qalır - bizim üçün məzhəb fərqliliyinin şərt olmaması amili bütün mənalarda özünü təsdiqləyir. Təsəvvüf deyil ki, global pandemiya dövründə Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi bir sıra müsəlman ölkələrinin vaksinin təmin edilməsində əsaslı rol oynayıb -

burada da heç bir məzhəb ayrı-seçkiliyi yaşanmayıb. Azərbaycan dövləti insan həyatına verilən dəyər, rahat və təhlükəsiz yaşam uğrunda ortaya qoyulan səyləri təbliğ edərək sülh, sabitlik və əməkdaşlıq formullarını irəli sürür. Bu kimi təşəbbüslər göstərir ki, Azərbaycan yalnız öz daxilində deyil, beynəlxalq səviyyədə də İslam dünyasında birlirliyi gücləndirməyə çalışır. Azərbaycanın təbliğ etdiyi dəyərlər sülh və əməkdaşlığa əsaslanır - bu isə bütövlükdə dünya üçün mühüm çağırışlar formalaşdırır. Prezident İlham Əliyev müsahibəsində bildi-

Müsəlmanlar həmrəy olmalıdırlar...

sələ, 2008-ci ildən etibarən Bakı “Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu”na ev sahibliyi edir. Bu forumda hər dəfə 100-dən çox ölkədən nümayəndələr iştirak edir. Dövlət başçısı müsahibəsində qeyd edib ki, biz mədəniyyətlərarası dialoq sahəsində də bir çox işlər görürük: “Biz hər iki ildən bir müntəzəm olaraq mədəniyyətlərarası dialoq üzrə beynəlxalq konfranslar keçiririk. Biz həmin konfranslarda bütün mühüm məsələləri, - təkcə müsəlmanlar üçün deyil, bütün dinlər üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələləri, - müzakirə edirik. Bu baxımdan bizim rolumuz əsasən burada gördüyümüz işlərə və bunu başqa yerlərdə də necə

edə bilərik düşüncəsinə əsaslanır. Hesab edirəm ki, indi müsəlman ölkələrinin mütləq əksəriyyətinin siyasi dairələrində, - mənim prezidentlərin arasında bir çox əlaqələr var, - hamı başa düşür ki, müsəlmanlar həmrəy olmalıdırlar və məzhəblərə bölünmə bizim birlirliyimiz üçün təhlükədir”.

Beləliklə, Azərbaycan nümunəsi göstərir ki, din amilinin qarşılama yox, əməkdaşlıq alətinə çevirmək mümkündür - bunun üçün isə milli birlik, tarixi tolerantlıq ənənəsi və uzaqgörən dövlət siyasəti əsas şərtlərdir.

Pərviz SADAYOĞLU

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurd müasir həyat tərzini formalaşdır

İKT sahəsində artım qeydə alınıb

Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurd İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyalarının (İKT) inkişafı bölgənin

bərpası və müasir infrastrukturunu yaradılması baxımından vacibdir. Həm regional, həm milli səviyyədə iqtisadi, sosial və

mədəni həyatın inkişafında İKT-nin rolu böyükdür. Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurd müasir İKT infrastrukturunun

qurulması, əhalinin və müəssisələrin rəqəmsal xidmətlərdən istifadəsinə imkan verir. Elekttron xidmətlərin göstərilməsi, internetin sürətli və geniş əhatəli olması, bölgədə müasir həyat tərzinin formalaşmasına töhfə

verir.

Azad edilmiş rayonlarda “ağıllı şəhər” (Smart City) texnologiyalarının tətbiqi yerli əhalinin həyat səviyyəsini yüksəltməyə imkan verir. “Ağıllı şəhər” layihələri şəhər idarəçili-

yinin daha səmərəli və şəffaf olmasını təmin edir. Bu, həmçinin ətraf mühitin qorunması, enerji qənaəti və sosial xidmətlərin daha asan və effektiv təqdim olunmasına da şərait yaradır.

Azad edilmiş rayonlarda informasiya xidmətlərinin həcmi

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Ötən il Azərbaycanda informasiya və rabitə xidmətlərindən 3 milyard 646 milyon 350 min manat gəlir əldə edilib.

Bu ilin yanvar-iyun aylarında Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə informasiya və rabitə sektoru üzrə məhsul (xidmət) buraxılışının həcmi 3,6 milyon manat təşkil edib. Dövlət Statistika Komitəsinin (DSK) məlumatına görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,3faiz çoxdur.

DSK məlumatları əsasında apardığı hesablamalarına əsasən, bu, 2023-cü ilin göstəricisindən 13,2 faiz çoxdur. Hesabat dövründə mobil telefon rabitəsindən 1 milyard 237 milyon 283 min manat (əvvəlki ilə nisbətən 6,4 faiz çox), program təminatının işlənməsi və bu sahədə məsləhətlərin verilməsindən 464 milyon 10 min manat (+31 faiz), internet xidmətlərinin göstərilməsindən 470 milyon 972 min

manat (+29 faiz) gəlir əldə edilib.

Həmçinin, bu dövr ərzində məlumatların işlənməsi, veb sahifələrin hazırlanması və idarə olunması ilə bağlı fəaliyyətdən 208 milyon 479 min manat (+13 faiz), kompüter şəbəkələrinə texniki xidmət və sair informasiya xidmətlərinin göstərilməsindən 264 milyon 25 min manat (+9 faiz), radio, televiziya verilişlərinin translyasiya və proqramların tərtib edilməsindən 107 milyon 951 min manat (+12 faiz), şəhər-kənd telefon rabitəsindən 62 milyon 595 min manat (-20 faiz) vəsait toplanıb.

Bundan başqa, ötən il Azərbaycanda peyk rabitəsindən 49 milyon 175 min manat (-8 faiz), data xidmətlərindən 54 milyon 173 min manat (+7,5 faiz), şəhərlərarası və beynəlxalq telefon rabitəsindən 25 milyon 107 min manat (-3 faiz), kinofilmlərin, video və televiziya proqramlarının istehsalı ilə əlaqədar

fəaliyyətdən 50 milyon 859 min manat (-4 faiz), nəşriyyat fəaliyyətindən 30 milyon 833 min manat (-15 faiz), simli telekommunikasiya fəaliyyətindən 41 milyon 248 min manat (+3 dəfə), simsiz telekommunikasiya fəaliyyətindən 75 milyon 532 min manat (+29 faiz), sair telekommunikasiya fəaliyyətindən 463 milyon 600 min manat (+12 faiz), digər xidmətlərdən 40 milyon 508 min manat (+19 faiz) gəlir əldə olunub.

mət) buraxılışının həcmi 129,5 min manat təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 13,1faiz artım deməkdir. Dövr ərzində Cəbrayıl rayonunda rabitə xidmətlərinin həcmi 118,4 min (illik +20,2 faiz), Kəlbəcər rayonunda 11,1 min manat olub.

IPTV abunəçilərinin sayı 22 faiz çoxalıb

Bundan başqa, 2024-cü ildə Azərbaycanda 19 min 668 IPTV (Internet Protokol Televiziya) abunəçisi olub. DSK-nın məlumatına əsasən, bu, 2023-cü ilin göstəricisindən 26 faiz azdır.

Hesabat dövründə ölkədə kabel televiziya abunəçilərinin sayı 204 min 448-ə bərabər olub ki, bu da 1 il əvvəllə nisbətən 13 faiz çoxdur. Son 5 ildə IPTV abunəçilərinin sayında 22 faizlik, kabel televiziya abunəçilərinin sayında isə cəmi 26 faizlik artım qeydə alınıb.

Yegana

Strateji tərəfdaşlığı müəyyən edən anlaşma

ABŞ-Azərbaycan İşçi Qrupu əməkdaşlığın əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirəcək

Azərbaycan və ABŞ münasibətlərin yeni yol xəritəsi hesab olunan Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılmasını rəsmiləşdirib. Bugünlərdə iki dövlət arasında imzalanan Anlaşma Memorandumu strateji münasibətlərin möhkəmlənməsinə yönəlmis Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hüquqi mexanizmlərini təmin edən mühüm sənəd hesab oluna bilər. Xartiyanın hazırlanması üçün təsis edilən Strateji İşçi Qrupu isə əsas hədəf istiqamətlərini müəyyənləşdirəcək.

Yeni enerji kəşfləri və “yaşıl enerji”də birgə tərəfdaşlıq

İşçi Qrupunun başlıca prioritetlərindən biri enerji, ticarət və tranzit daxil olmaqla, regional bağlantıların təmin olunmasıdır. Hər iki ölkə iqtisadi-ticarəti-enerji sahəsində 30 illik möhkəm əməkdaşlığa söykənərək müasir çağırışlar fonunda yeni səhifə açmaqda qərarlıdır. Şərq-Qərb enerji dəhlizlərinin formalaşması, BTC, TANAP, TAP kimi global layihələrin ərsəyə gəlməsində Azərbaycanla hərtərəfli dəstək verən ABŞ enerji diplomatiyasının yeni uğurlarına imza atmaq niyyətindədir. Enerjinin yeni gündəliyində SOCAR və “ExxonMobil” əsas aktor kimi yer alır. Tərəflər arasında əldə olunmuş anlaşmaya əsasən, mövcud olan müsbət əlaqələrin möhkəmləndirilməsi, Azərbaycanda qeyri-ənənəvi və ənənəvi neft və qaz imkanlarının dəyərləndirilməsi və bərpaulunan enerji istiqamətində potensial əməkdaşlıqlar səfərbər ediləcək. “Exxon” enerji sektorunda müasir qazma texnologiyalarının tətbiqi, habelə resursların diversifikasiyasında öl-

kəməzə mühüm faydalar verməyi planlaşdırır. Azərbaycanda böyük neft yatağının kəşfi ehtimalı yüksəkdir və müasir texnologiyalar sahəsində böyük təcrübəyə malik “Exxon” şirkəti ilə yeni əməkdaşlıq bu kəşfi tezləşdirə bilər. Karbohidrogen tədarüklərinə beynəlxalq maliyyə təşkilatı olan “EXIM Bank”ın qoşulması isə nəqli infrastrukturunun şaxələnməsində potensial maliyyəni təmin edəcək.

ABŞ-in enerji və tranzit üzrə hədəfləri sırasında “yaşıl hidrogen” və bərpaulunan enerji mənbələrinin tədarüki və nəqli prosesləri nəzərdə tutulur. Belə ki, zəngin “yaşıl enerji” mənbələrinə malik Azərbaycanın istehsal-tədarük proseslərində Amerika şirkətlərinin təmsil olunması, Şərq-Qərb “yaşıl enerji” nəqli sxeminə də Vaşinqtonun dəstək verməsi istisna olunmur. Yeni enerji kursu hər iki dövlətin maraqlarını tam əks etdirir və “yaşıl enerji”nin diversifikasiyası həmrəylik və dostluq strategiyasına söykənir.

Süni intellekt, rəqəmsal texnologiyalar quruculuğu

Strateji İşçi Qrupunun digər hədəf istiqaməti süni intellekt və rəqəmsal infrastruktur daxil olmaqla iqtisadi sərmayələrin cəlb olunmasıdır. Respublikamız dördüncü sənaye inqilabının və süni zəka dövrünün tələbatlarına uyğun olaraq, startaplar, rəqəmsal

texnologiyalar, innovasiyayönümlü sənaye layihələri, süni intellekt və “yaşıl iqtisadiyyat” transformasiyasında fəal rol oynayır. Bu prosesdə Amerikanın nəhəng “SpaceX” şirkəti və “EXIM Bank”ın dəstəkləyici və investisiyayönümlü fəaliyyəti diqqət cəlb

edir. Hər iki qurum yeni texnologiyalar və sənaye quruculuğunda Azərbaycana hərtərəfli dəstək etmək niyyətini bəyan edib və bu, ümidverici perspektivlər süni zəka sektoruna sərmayələrin axını təmin edəcək. Habelə, Amerikanın güclü iqtisadi dəstəyi və sərmayə təşviqləri sayəsində Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsinə və yeni bilik və bacarıqları ehtiva edən sahələrin inkişafına möhkəm baza yaranaçaq.

Regional iqtisadi və ticarət əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

formatda çevrilmiş Amerika-Azərbaycan əməkdaşlığının yeni modelinin yaranmasını ehtiva edir. Eyni zamanda, NATO standartlarına uyğun olaraq, dəniz və hava sərhədlərinin mühafizəsinin, hava gəmilərinin təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, hava məkanının idarə edilməsinin yaxşılaşdırılması, sülhün qorunması tədbirlərinin gücləndirilməsi istiqamətlərində həyata keçiriləcək tədbirləri nəzərdə tutur. Həmçinin, Qafqazda sülhü və təhlükəsizliyin dayanıqlılığını prioritetlərdən biridir.

hədəfi birbaşa əmtəə mübadilələrinin və investisiya fəallığının artırılmasını nəzərdə tutur ki, bu da yeni iqtisadi alətlərin tətbiqi deməkdir.

2024-cü ildə Azərbaycan və Amerika Birləşmiş Ştatları arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi 1 milyard 752,9 milyon dollar təşkil edib. Bu rəqəmi daha da yüksəltmək üçün potensialları böyükdür və yeni iqtisadi-investisiya niyyətlərinin gerçəkləşməsi əmtəə mübadiləsinin ön əzi 2 milyard dollara çatdıracaq. Nəticədə, Azərbaycan iqtisadiyyatında yüksək əlavə dəyər yaradan sahələrin formalaşması təmin olunacaq.

Hazırda müdafiə sənayesi sektoru yüksək inkişaf mərhələsinə çatmış və dünyanın bir çox ölkəsinə ən müasir hərbi məhsullar ixrac edən Azərbaycanda bu sahənin daha da modernləşdirilməsində ABŞ-in dəstəyi də istisna deyil. Beləliklə, ABŞ-Azərbaycan Strateji İşçi Qrupu tərəflər arasında enerji-iqtisadi-ticarəti və digər sahələrdə müttəfiqliyin möhkəmləndirilməsini təmin edəcək mühüm prioritetlərin bazisini hazırlayacaq.

E.CƏFƏRLİ

Xitam verildi!

ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının bağlanması barədə məlumat

Sentyabrın 1-də ATƏT Nazirlər Şurası tərəfindən ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının bağlanması barədə qərar qəbul olunub.

Xarici İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, qərara əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Ermənistan Respublikasının Baş nazirinin ABŞ Prezidentinin dəvəti və iştirakı ilə 8 avqust 2025-ci il tarixində Vaşinqton

şəhərində baş tutmuş görüşü çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Fəaliyyətində olan Sədrinə ünvanlanmış birgə müraciət məktubuna uyğun olaraq, ATƏT-in Minsk Prosesinin, ATƏT-in Fəaliyyətində olan Sədrinin ATƏT-in Minsk Konfransının məşğul olduğu münaqişə üzrə Şəxsi Nümayəndəsinin və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun fəaliyyətinə 1 sentyabr

tarixindən etibarən xitam verilib.

Sözügedən strukturların bağlanmasından irəli gələn təşkilati və texniki məsələlərin 1 dekabr 2025-ci il tarixindən gec olmayaraq yekunlaşdırılması ATƏT Katibliyinə tapşırılıb.

Qərarla həmçinin keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı ATƏT çərçivəsində vaxtilə qəbul edilmiş bütün qərarlar qüvvədən düşmüş və etibarsız elan edilib.

Beləliklə, vaxtilə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin nizama salınması məqsədilə təsis edilmiş sözügedən institutların münaqişənin həlli nəticəsində yaranmış yeni şə-

raitdə lüzumsuz olması bütün ATƏT iştirakçı dövlətləri tərəfindən qəbul edilərək, həmin institutların bağlanması rəsmiləşdirilib.

Sözügedən qərarın qəbulu, Azərbaycan Respublikasının vaxtilə işğal edilmiş əraziləri üzərində suveren nəzarətini və ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi və bununla da Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə son qoyulması ilə bağlı realılığını və Azərbaycan tərəfindən irəli sürülmüş sülh gündəliyinin beynəlxalq müstəvidə qəbul edilməsinin göstəricisi olmaqla yanaşı, 8 avqust 2025-ci il tarixli Vaşinqton görüşündə Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesi ilə əlaqədar ol-

də edilmis razılıqların praktiki icrası istiqamətində mühüm addımdır.

Azərbaycan Respublikası bundan sonra da regionda sül-

hün və sabitliyin gücləndirilməsi istiqamətində beynəlxalq hüquqa əsaslanan prinsipial və ardıcıl mövqeyini davam etdirəcəkdir.

Asiya Bankı Orta Dəhlizə investisiyaları artırır

Asiya İnkişaf Bankı (AİB) Özbəkistana Mərkəzi Asiya Regional İqtisadi Əməkdaşlıq Dəhlizinin (CA-REC) modernləşdirilməsi üçün 233,1 milyon dollar məbləğində kreditin ayrılmasını təsdiqləyib. Kredit tranşı Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunun (Orta Dəhliz) əhəmiyyətli hissəsinin yenidən qurulmasını nəzərdə tutur. Layihəyə əsasən, Özbəkistanın qərb hissəsində

yol infrastrukturalarının tam müasirləşdirilməsi, hərəkət təhlükəsizliyinin təmin olun-

ması, habelə dəmir və avtomobil yollarında “yaşıl texnologiyaların” geniş tətbiqi sa-

yəsində iqlim dəyişikliklərinə davamlılığın möhkəmləndirilməsi üçün zəruri tədbir-

lər həyata keçiriləcək. AİB komandası hesab edir ki, yönəldilən investisi-

yalar Özbəkistanın regional tranzit qovşağı kimi rolunu gücləndirəcək və Orta Dəhlizin axıcı qovşaqlarından biri olan Qarakalpakstanda inklüziv iqtisadi artıma töhfə verəcək. Eləcə də, iqlimə davamlı infrastrukturun və intellektual nəqliyyat sistemlərinin integrasiyası uzunmüddətli dayanıqlılığı, həmçinin əhali və biznes üçün daha təhlükəsiz və səmərəli mobilliyi təmin edəcək.

Özbəkistan və Azərbaycana “yaşıl sərmayə” axınları

Orta Dəhlizin modernləşdirilməsi və “yaşıl dəhliz” strategiyası Asiya Bankının son illərdə xüsusi önəm verdiyi əsas istiqamətlərdən biridir. Bank bu istiqamətdə Orta Dəhlizin yerləşdiyi dövlətlər, o cümlədən Azərbaycanla əməkdaşlığı gücləndirib və yeni sərmayə layihələrinin maliyyələşdirilməsinə razılıq verib. İki ay əvvəl Azərbaycan üzrə yeni Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasını təsdiqləyən AİB 2025-2029-cu illərdə ölkəmizin “yaşıl” və dayanıqlı artım sektorlarına irihəcmli investisiyalar yatırmağa razılığını ifadə edib. AİB-in Azərbaycan üzrə ölkə direktoru Sunniya Durrani-Jamal bildirib ki, Azərbaycanla tərəfdaşlığın yeni mərhələsində başlıca diqqət da-

nıqlı Cənubi Qafqaz-Xəzər-Mərkəzi Asiya arasında logistika-kommunikasiya körpüsü olmasını nəzərdə alaraq Orta Dəhlizə sərmayələri şaxələndirir, digər iştirakçı ölkələrin də infrastrukturula-

rını maliyyələşdirir. Göründüyü kimi, Azərbaycanın əsas oyunçu və mərkəzi coğrafiya olduğu Orta və ya Transxəzər Dəhlizinin fiziki-coğrafi sxemi nəhəng bir geoiqtisadi platformaya çevrilir və dünyanın nəhəng maliyyə və

günəşli enerji səmərəliliyinin artırılması və “yaşıl nəqliyyat” sahələrinə sərmayələrin həcmi yaxın günlərdə müəyyənləşdirəcək. İnvestisiya siyasətinə əsasən,

bank tərəfindən regional nəqliyyat sis-

rumları da bu alyansa

günəşli enerji səmərəliliyinin artırılması və “yaşıl nəqliyyat” sahələrinə sərmayələrin həcmi yaxın günlərdə müəyyənləşdirəcək. İnvestisiya siyasətinə əsasən, bank tərəfindən regional nəqliyyat sistemləri vasitəsilə regional əməkdaşlığın gücləndirilməsi, habelə Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi çərçivəsində dəmir yolu sektorunda nəzərdə tutulan işlərin tamamlanması və Bakı şəhərində mobilliyin artırılması əsas coğrafi hüdudlardan biri kimi Özbəkistan mühüm yer tutur. Orta Dəhlizdə yer alan Özbəkistan əlaqələrin digər vacib şəxsi olan “yaşıl enerji” dəhlizində də fəal əmək-

daşlıq edir. “Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistanın enerji sistemlərinin qarşılıqlı əlaqəsi üzrə Əməkdaşlıq Memorandumu”na əsasən, hər iki ölkə Orta Asiya-Xəzər-Avropa “yaşıl dəhliz”inin yaradılmasında təşəbbüsləri artırırlar.

AİB Asiya və Avropa arasında maliyyə körpüsü yaradır

Asiya Bankının “yaşıl dəhliz” strategiyası Asiya Bankının son illərdə xüsusi önəm verdiyi əsas istiqamətlərdən biridir. Bank bu istiqamətdə Orta Dəhlizin yerləşdiyi dövlətlər, o cümlədən Azərbaycanla əməkdaşlığı gücləndirib və yeni sərmayə layihələrinin maliyyələşdirilməsinə razılıq verib. İki ay əvvəl Azərbaycan üzrə yeni Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasını təsdiqləyən AİB 2025-2029-cu illərdə ölkəmizin “yaşıl” və dayanıqlı artım sektorlarına irihəcmli investisiyalar yatırmağa razılığını ifadə edib. AİB-in Azərbaycan üzrə ölkə direktoru Sunniya Durrani-Jamal bildirib ki, Azərbaycanla tərəfdaşlığın yeni mərhələsində başlıca diqqət da-

Asiya Bankının “yaşıl dəhliz” strategiyası Asiya Bankının son illərdə xüsusi önəm verdiyi əsas istiqamətlərdən biridir. Bank bu istiqamətdə Orta Dəhlizin yerləşdiyi dövlətlər, o cümlədən Azərbaycanla əməkdaşlığı gücləndirib və yeni sərmayə layihələrinin maliyyələşdirilməsinə razılıq verib. İki ay əvvəl Azərbaycan üzrə yeni Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasını təsdiqləyən AİB 2025-2029-cu illərdə ölkəmizin “yaşıl” və dayanıqlı artım sektorlarına irihəcmli investisiyalar yatırmağa razılığını ifadə edib. AİB-in Azərbaycan üzrə ölkə direktoru Sunniya Durrani-Jamal bildirib ki, Azərbaycanla tərəfdaşlığın yeni mərhələsində başlıca diqqət da-

ELBRUS

Parisdə Ukraynanın taleyi həll olunacaq?

Qərb liderləri Ukrayna məsələsinə görə yenidən toplaşacaqlar. Belə ki, sentyabrın 4-də Parisdə Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun təşəbbüsü ilə Avropa liderlərinin növbəti görüşü baş tutacaq. “The Financial Times” qəzetinin məlumatında qeyd olunur ki, Parisdəki görüşdə Almaniya kansleri Fridrix Merts, Böyük Britaniyanın Baş naziri Kir Starmer, NATO-nun Baş katibi Mark Rutte və Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Lyayen iştirak edəcək. Görüşə, həmçinin ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski də qatılacaq. Qəzet qeyd edir ki, Qərb liderlərinin bu dəfəki görüşündə Ukraynanın taleyi ilə bağlı bir sıra önəmli məsələlər müzakirə olunacaq. Xatırladaq ki, avqustun 18-də Vaşinqtonda Ağ Evdə Trampın Avropa liderləri - Makron, Merts, Starmer, Rutte, Lyayen və Zelenski ilə görüşü baş tutub - bu görüşdə müharibədən sonrakı dövrdə Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanətləri ilə bağlı məsələ əsas müzakirə predamenti olub. Hazırda həm Prezident Donald Tramp, həm də Avropa ölkələrinin liderləri bu ilin sonuna yaxın Ukraynada müharibəni bitirmək və atəşkəsə nail olmaq, o cümlədən post-müharibə dövründə Ukraynanın təhlükəsizliyinin təminatına yönələn zəmanətlərin hazırlanmasına dair plan üzərində işləyirlər - hazırkı görüşlərin başlıca məqsədi məhz bu istiqamətə yönəlib.

Parisdə vacib məsələlər müzakirə olunacaq

Məsələ ilə bağlı Beynəlxalq Münasibətlər və Diplomatiya Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri Samir Hübətov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Paris görüşündə Ukraynanın taleyinə təsir göstərəcək məsələlərə diqqət yetiriləcək. “Üç gündən sonra Parisdə baş tutacaq görüşdə Avropa liderləri əsasən Ukraynanın təhlükəsizliyi, xüsusilə də Aİ-nin Ukraynaya hərbi-maliyyə dəstəyinin davam etdirilməsi, Ukraynanın daha effektiv müdafiə silahları təmin olunması və Avropa ölkələrinin Ukraynanın müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi

si istiqamətində gələcək addımları barədə müzakirələr aparacaqlar. Hətta Rusiya ilə müharibə bitdikdən sonra təmas xətti boyunca atəşkəsi təmin etmək üçün Ukraynaya xüsusi hərbi kontingentin göndərilməsi ilə bağlı məsələyə də toxunula bilər. Bugün Avropa ölkələri ABŞ-dan bəla qıymətə həm müdafiə, həm də hücum xarakterli silahlar alaraq Ukraynaya ötürürlər,” - deyərək S.Hübətov vurğulayıb ki, Trampın Paris görüşündə iştirak edib - etməyəcəyi vəziyyətdən asılı olacaq. “Ola bilsin ki, Tramp bu görüşdə iştirak etsin. Amma bu, baş

tutmaya da bilər. Xüsusən bir məqamı da qeyd edim ki, Avropa liderləri Trampın Putinə münasibətini birmənalı qarşılamırlar, eyni zamanda Aİ-nin Ukrayna məsələsində mövqeyini gücləndirmək niyyəti güdürlər. Bu baxımdan Avropa liderləri Trampın Parisdə keçiriləcək görüşdə iştirak etməsini istəməyə də bilərlər”.

Qərb KİV-lərində dolayan bəzi iddialara görə, sentyabrın 4-də Parisdə baş tutacaq görüşə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin də qoşula bilər - belə iddia olunur ki, Paris görüşü çərçivəsində Tramp, Zelenski və Tramp arasında üçtərəfli

Moskva təhlükəsizlik zəmanətlərindən narahatdır

Politoloq Oqtay Qasimov qəzetimizə şərhində bildirib ki, Parisdə keçirilməsi nəzərdə tutulan Qərb liderlərinin genişləndirilmiş görüşü bu yaxınlarda baş tutan Vaşinqton görüşünün davamı kimi qiymətləndirilə bilər. “Bu gün aparılan müzakirələrin mahiyyəti Ukraynaya təhlükəsizlik zə-

manətlərinin verilməsi əsas prioritet hədəf hesab olunur. Ümumi rəy ondan ibarətdir ki, atəşkəs dövründə hərbi eskalasiyanın qarşısını almaq üçün Ukrayna xüsusi təhlükəsizlik mexanizmləri ilə təmin olunmalıdır. Əsas məsələ burasındadır ki, Rusiya Ukraynanın gələcək təhlükəsizliyi ilə bağlı qaldırılan məsələyə isti yanaşmır - Moskva Ukraynaya çox məhdud çərçivədə təhlükəsizlik zəmanətlərinin verilməsini istəyir. Kreml müxtəlif manipulyasiyalar vasitəsilə buna əngəl olmağa çalışır,” -

deyərək O.Qasimov əlavə edib ki, Alyaskada Putinlə görüşdən sonra Trampın mövqeyində dəyişiklik hiss olunur: “Alyaska görüşündən əvvəl Tramp Moskvaya ciddi şəkildə xəbərdarlıq edirdi, Kreml dənizçilər məsələsinə cavırdı. Amma son zamanlar əvvəlki fəallığı nümayiş etdirmir. Ağ Ev rəhbərinin Ukrayna ilə bağlı son bəyanatlarından belə görünür ki, o, Rusiyanın prosesi pozmaq taktikasından yorulub və artıq bunu qəbul edir”.

Əsas prioritet təhlükəsizlikdir

“Qərb ölkələri Ukraynanın Rusiyaya qarşısında məğlub duruma düşməsində maraqlı deyil. Kiyevin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində daha çox intensiv addımlar atılacaq. Ukrayna daha müasir silah-sursatla təmin olunacaq,” - deyərək O.Qasimov qeyd edib ki, Paris

görüşündə Ukraynaya təhlükəsizlik zəmanətlərinin verilməsi gəniş müzakirə olunacaq. “Növbəti görüşdə Ukraynanın təhlükəsizliyinə dair prinsipial razılaşma ol- du oluna bilər. Ancaq yekun qərarın nə zaman qəbul ediləcəyi barədə indidən proqnoz vermək qeyri-mümkündür”.

Türkiyə iqtisadiyyatı 4,8 faiz böyüyüb

Cari ilin II rübündə Türkiyə iqtisadiyyatı 4,8 faiz artıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, statistika qurumunun hesabatlarına əsasən, ölkədə bu istiqamətdə davam edən artım artıq 20 rübüdür davam edir.

Məlumatda bildirilib ki, rüb ərzində artım faiz hesabı ilə inşaat sektorunda 10,9, informasiya və rabitə fəaliyyətində 7,1, sənayedə 6,1, ticarət, nəqliyyat, yerləşdirmə və işlə xidmətlərində 5,6, peşəkar, inzibati və dəstək xidmətləri fəaliyyətində 5,4, məhsul üzərində vergilər mənfisi subsidiyalarda 3, maliyyə və sığorta fəaliyyətində 2,6, daşınmaz əmlakda 2,6, digər xidmətlərdə isə 2,1 olaraq hesablanıb. Azalmalar isə kənd təsərrüfatı (3,5 faiz), dövlət idarəçiliyi, təhsil, səhiyyə və sosial xidmət fəaliyyətində (1,2 faiz) qeydə alınıb.

yerləşdirmə və işlə xidmətlərində 5,6, peşəkar, inzibati və dəstək xidmətləri fəaliyyətində 5,4, məhsul üzərində vergilər mənfisi subsidiyalarda 3, maliyyə və sığorta fəaliyyətində 2,6, daşınmaz əmlakda 2,6, digər xidmətlərdə isə 2,1 olaraq hesablanıb. Azalmalar isə kənd təsərrüfatı (3,5 faiz), dövlət idarəçiliyi, təhsil, səhiyyə və sosial xidmət fəaliyyətində (1,2 faiz) qeydə alınıb.

Bayruya sərt ittihamlar...

Po (Pau) şəhərinin bələdiyyə şurasının müxalifət üzvü Jerom Marbo Baş nazir və Po şəhərinin meri Fransua Bayruya qarşı sərt ittihamlar irəli sürüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, o, “France Inter” radiosunda çıxışında bildirib ki, Fransua Bayru milli səviyyədə qənaət və borcun azaldılması haqqında danışır, amma Po şəhərində bunun əksini edir.

Bayrunun 2014-cü ildə mer seçilməsindən sonra Po şəhərinin borcu 60 milyon avrodan 108 milyon avroya qədər artıb. Müxalifətçi Jerom Marbo bu vəziyyəti şəxsi məqsədlərə istifadə (seçkilərdə sakinlərin səsini qazanmaq), ölcüsüz investisiyalarla izah edir. Onun sözlərinə görə, Po şəhərinin tarixi bazarları iki dəfə az vəsaitlə də yenilənə bilirdi.

“Bayru hökumət rəhbəri kimi, dövlət büdcəsində 44 milyard avroya qənaət etməyin vacibliyini vurğulayıb və bununla dövlət borcunun azaldılmasını istəyir. Amma bu çağırışlar, xüsusilə sosialist Marbo üçün qey-

ri-səsimi görünür. Qənaət etməyi xalqa tövsiyə edərək, rəhbərlik etdiyi şəhərdə borcu ikiqat artırması ziddiyyətlidir”, - deyərək bildirir.

Qeyd edək ki, Fransua Bayru sentyabrın 8-də parlamentdə etimad səsverməsinə çıxacaq və onun siyasi gələcəyi bu səsvermənin nəticəsindən asılı olacaq. Buna görə onun milli və yerli səviyyədəki idarəetməsi diqqət mərkəzindədir.

Növbəti PLAN - Qəzza ABŞ-in nəzarətinə verilə bilər...

Qəzzanın ABŞ-in protektoratına çevrilməsi mümkündür?

Məsələ ilə bağlı politoloq Tural İsmayilov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, ABŞ-in Qəzza ilə bağlı planı, xüsusilə də Tramp administrasiyasının gündəmə gətirdiyi ideya siyasi mesaj xarakteri daşıyır. Onun sözlərinə görə, Qəzza zolağının ABŞ protektoratına verilməsi hüquqi və siyasi baxımdan çox müəkkəb məsələdir. “Birincisi, bu, Fələstin xalqının öz müqəddəratını təyin etmə hüququna ziddir. İkincisi, region dövlətlərinin, xüsusilə ərəb ölkələrinin buna razılaşacağı real görünür. Müharibədən sonra Qəzzada təhlükəsizlik boşluğu yaranar. Buna görə də ABŞ bu boşluğu doldurmaq üçün “protektorat” ideyasını ortaya atır. Amma bu, beynəlxalq hü-

quqa əsaslanmır və siyasi baxımdan çoxlu suallar doğurur. Ərəb ölkələri, xüsusilə Misir və İordaniya belə bir ssenarini öz milli təhlükəsizliklərinə təhdid kimi görəcəklər. Hətta Körfəz ölkələri belə, ABŞ-la yaxın tərəfdaşlıq etsələr də, Qəzzanın Amerikanın faktiki idarəsinə keçməsinə dəstək verməzlər. Çünki bu, onların ictimaiyyətinə böyük narazılıq yaradacaq. Digər tərəfdən, Türkiyə və İran da bu plana qarşı sərt mövqedə olacaq. Bu iki gücün etirazı planın həyata keçməsinə faktiki mümkünsüz edir,” - deyərək T.İsmayilov bildirib ki, Trampın planı müəyyən mənada İsraili rahatlaşdırmaq və bölgədə yeni status-kvo yaratmaq məqsədi güdür: “Amma ABŞ özü belə, Qəzzada faktiki idarəçiliyi üzəri-

nə götürmək istəməz. Çünki bu, həm hərbi xərclər, həm də siyasi məsuliyyət baxımından çox ağır yük olar. ABŞ üçün daha əlverişli variant Qəzzada beynəlxalq koalisiyanın formalaşdırılmasıdır”.

maq üçün iştirak edə bilərlər. Ərəb ölkələrinin bərpa prosesinə qatılması həm də ictimai legitimlik baxımından vacibdir. Əks halda Qəzza cəmiyyətində “Amerikanın dikti” narazılıq doğurar. Ona görə də ABŞ körfəz kapitalı işi içində göstərməklə bu planı daha qəbulolunan formatda təqdim etməyə çalışacaq”.

Ekspertin fikrincə, Qəzzada ki yerli əhalinin müvəqqəti olaraq başqa ölkəyə köçürülməsi o qədər də asan deyil. “2 milyonluq insanın hərəkəti region üçün humanitar fəlakətə çevrilə bilər. Misirin Sinay bölgəsi bu müzakirələrdə tez-tez gündəmə gəlir. Amma Qahirə bu məsuliyyəti üzərinə götürmək istəmir, çünki daxilində təhlükəsizlik risklərini artırır. İordaniya da

artıq fələstinli qaçqınların yükünü daşıdığı üçün əlavə axını qəbul etməkdə maraqlı deyil. Körfəz ölkələri isə maliyyəyə yardımına hazır ola bilərlər, amma milyonlarla insanı qəbul etməyi siyasi iradə göstərməyəcəklər. Bu səbəbdən, qəzzalıların müvəqqəti yerləşdirilməsi planı realılıqda böyük problemlərlə üzləşəcək,” - deyərək T.İsmayilov qeyd edib ki, BMT-nin humani-

tar çərçivəsi daxilində məhdud sayda qaçqının üçüncü ölkələrə yönləndirilməsi daha real görünür. Lakin 2 milyonluq kütlənin bütövlükdə başqa dövlətlərə köçürülməsi faktiki mümkün deyil.

Yunis ABDULLAYEV

Körfəz ölkələri də “GREAT Trust” fonduna qoşula bilər

Ekspert hesab edir ki “GREAT Trust” fonduna təkcə ABŞ şirkətləri deyil, Körfəz ölkələrinin şirkətləri də vəsait yığa bilər. “Əgər bərpa prosesi gerçəkləşərsə, burada ABŞ şirkətlərinin aparıcı rol oynayacağı, demək olar ki, şübhəsizdir. Çün-

ki fondun strukturunda qərarverici mexanizmlər ABŞ-in nəzarətinə olacaq. Lakin Körfəz ölkələrinin şirkətlərinin də prosesə qoşulması mümkündür. Xüsusilə, BƏƏ və Səudiyyə Ərəbistanı belə layihələrdə həm siyasi, həm də maliyyə dividendlər qazan-

Plan baş tutacaq mı?

Bu plan kağız üzərində qalacaq

“Əgər protektorat məsələsi gündəmə gələrsə, bu yalnız kağız üzərində qalacaq. Çünki bölgə realılıqları belə bir layihəni qəbul etmir. Müharibə bitdikdən sonra daha çox BMT-nin, yaxud ərəb ölkələrinin iştirakı ilə sülhməramlı missiya ehtimalı daha real görünür. Bu plan nə hüquqi, nə siyasi, nə də regional dəstək baxımından dayanıqlı deyil. ABŞ-in bölgədəki strateji maraqları bu qədər birbaşa risk götürməyə imkan vermir. Beləliklə, Qəzza zolağının Amerikanın protektoratına çevrilməsi inandırıcı ssenari deyil və ərəb ölkələrinin dəstəyi olmadan heç vaxt gerçəkləşə bilməz,” - deyərək T.İsmayilov vurğulayıb

Köçürülmə humanitar fəlakətə yol açar

tar çərçivəsi daxilində məhdud sayda qaçqının üçüncü ölkələrə yönləndirilməsi daha real görünür. Lakin 2 milyonluq kütlənin bütövlükdə başqa dövlətlərə köçürülməsi faktiki mümkün deyil.

Yunis ABDULLAYEV

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

32 il... Bəziləri üçün bu, sadəcə, bir rəqəmdir. Ancaq 32 il bir insan ömrünün yarısı, bir uşağın böyüməsi, bir ananın saçına dən düşməsi üçün kifayət qədər uzun zamandır. Bu rəqəm eyni zamanda bir xalqın ümidini sınamaq, gözündəki işığı sındırmaq üçün yetəcək qədər acı dolu illərdir. 32 il qaçqınlıq - bir parça torpaq həsrəti, yurd nisgili, gözlərdəki yaş, ürəklərdəki niksil demək idi.

1993-cü ilin o qara günlərindən sonra Ağdamda yüz minlərlə insan ev-eşiyindən didərgin düşmüşdü. Doğma evini tərk edən hər bir insan ümidini itirmişdi. Dədə-baba yurdunu görmədən böyüyən uşaqlar vardı. Onlar Ağdamı yalnız valideynlərinin hekayələrindən eşitmişdi. O torpaqdan ayrılanlar üçün hər gün bir ömür qədər uzun idi. Çadırlarda, yataqxanalarda, yarımqıç evlərdə böyüyən uşaqların gözündə daim bir sual vardı: “Bizim evimiz hamı?, Biz nə vaxt qayıdacağıq?, Niyə öz evimizdə deyilik?” Cavab isə həmişə susqunluqla verilir...

Ərini müharibədə itirən qadınlar vardı. Onlar üçün Ağdam yalnız qara paltarda, göz yaşı ilə xatırlanan torpaq idi. Ömrünün son illərini çadırlarda, yataqxanalarda keçirən qocalar vardı. Onların ən böyük arzusu ölməzdən əvvəl bir dəfə də olsa kəndinə, evinə qayıtmaq idi. Çoxu isə bu arzu ilə haqq dünyasına qovuşdu.

Qaçqınlıq həyatı yalnız məişət çətinliyi deyildi. Bu, mənəvi çöküş idi.

30 avqust 2025-ci il. Bakıdan Ağdama ilk qatar yola düşdü. Saat 07:10-da fit çalındı. Bu, sadəcə texniki başlanğıc deyildi, bu, bir xalqın taleyində yeni səhifənin başlanğıcı

idi. Dəmir relslərin səsi ümidin döyüntüsü idi...

Sanki qatarın təker səsi deyirdi: “Həsrət bitdi, ümidlər, arzular gərək oldu. Siz qayıdarsınız!...”. Relslər üstündə irəliləyən sadəcə dəmir parçası deyildi. Qatarın təker səsi illərin həsrətini, göz yaşlarını, qurbanlarını da daşıyırdı. Hər vaqonun pəncərəsindən sanki bir xalqın yaddaşı boylanırdı - köçkün düşərgələrində oynayan uşaqlar, yurtdan düşünə-düşünə qocalan analar, “görəsən bir gün qayıdacağımı?” deyən insanlar...

O qatarda gənclər də vardı, qocalar da, uşaqlar da, qadınlar da. Hər kəsin gözlərində başqa bir duyğu

oxunurdu. Kimi sevinirdi, kimi kövrəlirdi, amma hamının ürəyində bir qürur vardı: “Biz bu torpağa qalib kimi qayıdırıq!”

Qatar təkcə sənişin daşmır,

Həsrətin sonu, qovuşmağın başlanğıcı!

32 ildən sonra ünvanına çatan qatar...

həm də 32 illik bir tarix, 32 illik bir həsrət daşıyırdı. illərlə qırılan ümidləri, doğma yurdun qoxusunu, həsrət çəkən insanların qəlbində gizlənmiş arzuları daşıyırdı.

Ağdam bir zamanlar Qarabağın ürəyi idi. Musiqisi, toyları, çörəyi, insanların səmimiyyəti ilə məşhur idi. Amma toy çadırlarının səsi susdu, xanəndlərin nəğməsi yarıda qaldı, şəhəri dağıntı, viranəlik bürüdü. Ev yox, küçə yox, həyat yox, həyat yox... Bakıdan Ağdama yola düşən qatar bu yoxluğa doğru ümidlə yüklənib yol almışdı. Ümidlərin işığında o torpaqlar yenidən nəfəs alır. Yeni dəmir yolu, yeni terminal, yeni yollar - hər şey dirçəlişin işarəsidir.

Ağdama gedən qatar əslində, bütün Azərbaycanın qatarıdır. Bu, bir millətin dirənişinin, qürurunun, qayıdışının simvoludur. illərlə susdurulmuş, amma heç vaxt sönməmiş arzuların tənəsidir. O vaqonlarda oturan uşaqlar artıq yurd həsrəti ilə deyil, gələcək arzuları ilə böyüyəcəklər. Onların xəyalı qaçqınlıq düşərgəsinin, şəhərciklərin həyatında yox, doğma Ağdamın küçələrində qurulacaqdır.

Qatar bu dəfə həsrətə yox, qovuşmağa, ağrıya yox, sevincə, qaçqınlığa yox, doğma yurda yola düşdü. Hər kəsin yanında görünməz sənişinlər vardı - şəhidlərin ruhu. Onlar da bu qatarla Ağdama qayıdırdı...

Həsrət bitdi, qayıdış başladı, 32 ildən sonra Ağdama gedən qatar sadəcə bir nəqliyyat vasitəsi deyildi. Relslər üzərində hərəkət edən qatar sabah həyatın hər sahəsində yeni nəfəs olacaq. Ağdamda yenidən toy sədaları eşidiləcək, uşaqlar məktəbə yollanacaq. Amma heç kim unutmayacağı ki, bu yolun hər qarışı göz yaşı ilə sulanıb, hər relsi şəhid qanı ilə möhkəmlənib. Ağdama gedən qatar həm də əbədiyyətə gedən yolun, sabaha ümidin rəmzidir.

Çünki 32 ildən sonra hər şey dəyişdi - artıq qatar həsrətə yox, qovuşmağa gedir...32 illik bir yoldan keçərək...

Yegənə BAYRAMOVA

İdman

Gəncədə III MDB Oyunlarının rəsmi geri sayım mərasimi keçirilib

Gəncədə III MDB Oyunlarının rəsmi geri sayım mərasimi keçirilib.

Bakı Şəhər Halqasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, tədbirdə Oyunların Təşkilat Komitəsinin sədr müavini, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov iştirak edib. Çıxışlarda vurğulanı ki, belə əhəmiyyətli idman tədbirinin Azərbaycanca keçirilməsi ölkəmizin idman və mədəni həyatında mühüm hadisədir. Öz növbəsində nazir Fərid Qayıbov Gəncə sakinlərini Oyunlar zamanı idmançıları fəal

dəstəkləməyə çağırıb. “Oyunların başlanmasına bir aydan da az vaxt qalıb. Bildiyiniz kimi, idman Azərbaycan dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Ölkəmiz artıq müxtəlif multi-idman yarışlara ev sahibliyi edib. Lakin ilk dəfə belə böyük idman tədbiri regionlarda keçiriləcək. Gəncədə açılış və bağlanış mərasimləri, eləcə də bir sıra idman növləri üzrə yarışlar təşkil olunacaq”, - deyən o bildirib.

Mərasim çərçivəsində geniş ictimaiyyətə III MDB Oyunlarının rəsmi talismanları - Bəbir və Leyla

Şahmatçılarımızın FIDE-nin reyting cədvəlindəki mövqeləri bəlli olub

Azərbaycan təmsilçilərinin Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının (FIDE) yenilənmiş reyting cədvəlindəki mövqeləri bəlli olub.

“Report” qurumun rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, Şəhriyar Məmmədov (2741) 16-cı pilləyə geriləyib.

Teymur Rəcəbov (2692) 38-ci, Rauf Məmmədov (2651) 70-ci, El-tac Səfərlı (2630) 99-cu olub.

Kişi şahmatçıların siyahısına norveçli Magnus Karlsen (2839) bəşliq edir.

Qadın şahmatçılardan Günay

təqdim olunub.Tədbirin əsas məqamı xüsusi quraşdırılmış stendlərdə geri sayım saatlarının işə salınması olub.

Tədbir bədii hissə ilə davam

edib.

III MDB Oyunları 28 sentyabr -

Məmmədov (2390) 51-ci, Ülviyyə Fətəliyeva (2385) 58-ci, Gövhər Beydullayeva (2368) 72-cidir. Gülnar Məmmədova (2323) bu dəfə ilk “100-lük”dən kənarda qalıb.

Qadınlarda çinli Yifan Hou (2609) liderdir.

8 oktyabr 2025-ci il tarixlərində Azərbaycanın 7 şəhərində - Gəncə, Yevlax, Mingəçevir, Qəbələ, Şəki, Göygöl və Xankəndi keçiriləcək. Açılış və bağlanış mərasimləri Gəncə Şəhər Stadionunda olacaq.

Azərbaycan idmançılarının sentyabr ayına olan reyting cədvəli açıqlanıb

Gənclər və İdman Nazirliyi Azərbaycan idmançılarının I sentyabr 2025-ci il tarixinə olan reyting cədvəlini təqdim edib.

“Report” xəbər verir ki, bu barədə qurumun mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Birinci pillədə 330 xalla cüdoçu Zəlim Tçkayev qərarlaşıb. Olimpiya çempionu Zəlim Kotsoyev (320 xal) ikinci, digər cüdoçu Elcan Hacıyev (310 xal) üçüncü olub.

Növbəti sıralarda cüdoçular Rəşid Məmmədliyev (210 xal), Uşanqi Kokauri (190 xal), bədii gimnastika üzrə qrup hərəketləri komandası (185), gülə atıcısı Ruslan Lunyov (170), idman gimnastı Nikita Simo-

nov (165 xal), yunan-Roma güləşçisi Qurban Qurbanov (160 xal), yunan-Roma güləşçiləri Həsərət Cədozov və Nihat Məmmədli, sərbəst güləşçi Giorgi Meşvildişvili (hamısı 150 xal) yer alıblar.

Cüdo üzrə olimpiya çempionu, növbəti dəfə “10-luq”dan kənarda qalan Hidayət Heydərov ilin əvvəlində açıqlanmış reytingdə ikinci idi.

Azercell qadınlara növbəti dəstək proqramına start verir

Mobil operator sosial layihə təkliflərini qəbul edir

Azercell “Bağlantını asanlaşdırır, həyatı daha dolğun edirik” strateji məqsədini rəhbər

tutaraq, qadınların ictimai fəallığını artırmaq və sosial rifahını gücləndirmək məqsədilə növbəti sosial layihə müsabiqəsini elan edir.

Müsabiqəyə təqdim oluna-

caq layihələr qadınlarla bağlı aşağıdakı istiqamətlərdən birini əhatə etməlidir:

* bilik və bacarıqların inkişafı;

* sahibkarlıq və biznes sahəsində praktiki biliklərin öyrəldilməsi;

* texnologiya və innovasiya sahəsində yeni bacarıqların for-

malaslandırılması;

* hüquq və maliyyə savadlılığının artırılması;

* sağlam həyat tərzinin təşviqi.

Səçim zamanı rəqəmsal inkişafı, inklüzivliyi və texnoloji həllər vasitəsilə həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsini dəstəkləyən layihələrə üstünlük verilməlidir.

Layihələrin geniş auditoriyaya təsiri və davamlı icra imkanları da əsas meyarlar sırasın-

da yer alacaq.

Qiymətləndirmənin şəffaflığını və obyektivliyini təmin etmək üçün təkliflər ölkədə bu sahə üzrə ixtisaslaşmış ekspertlərdən ibarət münisiflər heyəti tərəfindən dəyərləndiriləcək.

Qalib layihələrin hər birinə 7.000 AZN-dək maliyyə dəstəyi ayrılacaq. Yekun məbləğ münisiflərin qərarına əsasən müəyyən ediləcək.

Müsabiqədə yalnız qeyri-hö-

kumət və qeyri-kommersiya təşkilatları iştirak edə bilər.

Layihə təklifləri 1-30 sentyabr 2025 tarixləri arasında Azərbaycan dilində aşağıdakı link vasitəsilə göndərilə bilər:

https://forms.office.com/r/e3WYVvzXau

Müraciətə layihənin detallı bütəcəsi əlavə edilməlidir.

Azercell bütün iştirakçılara uğurlar arzulayır!

Qəzet 1993-cü ilin

aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:

Yegənə Bayramova

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alicə HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com

mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21

498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100

Lisensiya: N-B-317

Tiraj: 4820

Sifariş: 1824

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı

h/h - 33080019443900419109

kod - 200093

VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.